

“МТЕЛ” а.д. БАЊА ЛУКА

**Неконсолидовани финансијски извјештаји
за годину која се завршава 31. децембра 2018.
године и**

Извјештај независног ревизора

МТЕЛ А.Д. БАЊА ЛУКА

САДРЖАЈ

	Страна
Извјештај независног ревизора	1 - 6
Неконсолидовани финансијски извјештаји:	
Неконсолидовани извјештај о добитку и губитку и осталом укупном резултату	7
Неконсолидовани извјештај о финансијском положају	8
Неконсолидовани извјештај о промјенама у капиталу	9
Неконсолидовани извјештај о новчаним токовима	10
Напомене уз неконсолидоване финансијске извјештаје	11 - 59

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору и акционарима "Мтел" а.д. Бања Лука

Мишљење

Извршили смо ревизију приложених неконсолидованих финансијских извјештаја (страна 7 до 59) друштва "Мтел" а.д. Бања Лука (у даљем тексту "Друштво"), који обухватају неконсолидовани извјештај о финансијској позицији на дан 31. децембар 2018. године и неконсолидовани извјештај о укупном резултату, неконсолидовани извјештај о промјенама на капиталу и неконсолидовани извјештај о токовима готовине за годину која се завршила на тај дан, и напомене уз неконсолидоване финансијске извјештаје које укључују сумарни преглед значајних рачуноводствених политика.

По нашем мишљењу, неконсолидовани финансијски извјештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним аспектима, финансијску позицију Друштва на дан 31. децембар 2018. године и његову финансијску успјешност и токове готовине за годину која се завршила на тај дан, у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања (IFRS).

Основа за мишљење

Ревизију смо извршили у складу са Међународним стандардима ревизије (ISA). Наше одговорности у складу са тим стандардима су детаљније описане у одјелку извјештаја који је насловљен *Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја*. Ми смо независни у односу на Друштво у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију неконсолидованих финансијских извјештаја у Републици Српској, и испунили смо наше друге етичке одговорности у складу са овим захтјевима. Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и адекватни да нам пруже основу за наше мишљење.

Кључна питања ревизије

Кључна питања ревизије су питања која су, по нашем професионалном просуђивању, била од највећег значаја у нашој ревизији неконсолидованих финансијских извјештаја за текући период. Ова питања су разматрана у контексту ревизије неконсолидованих финансијских извјештаја у цјелини и у формирању нашег мишљења о њима, и ми нисмо изнијели издвојено мишљење о овим питањима.

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору и акционарима “Мтел” а.д. Бања Лука (наставак)

Кључна питања ревизије (наставак)

Кључно питање ревизије	Одговарајућа ревизорска процедура
<p>Признавање прихода – тачност евидентираних прихода узимајући у обзир сложеност система</p>	
<p><i>(Погледати напомене 3.1, 4, 5, 11 и 23 уз неконсолидоване финансијске извјештаје)</i></p> <p>Приходи Друштва, за годину која се завршила на дан 31. децембра 2018. године, проистичу из више различитих токова заснованих на информационим системима који дневно обрађују изузетно велики број података.</p> <p>Приходи су материјално значајна категорија која је подложна значајном инхерентном ризику због сложености система неопходних за исправно евидентирање и идентификацију прихода и утицаја промјене цијена и тарифних модела (укључујући тарифне структуре, попусте купцима и подстицаје).</p> <p>Сходно томе, одговарајућа примјена рачуноводствених стандарда сматра се сложеном, и у извјесној мјери заснованој на процјенама и претпоставкама које је извршило руководство Друштва, посебно у духу примјене Међународног стандарда финансијског извјештавања (МСФИ) 15 - Приходи.</p>	<p>Урадили смо анализу да ли је руководство Друштва адекватно признавало приходе и примијенило захтјеве МСФИ 15.</p> <p>Наше ревизорске процедуре су укључивале тестирање контрола и друге процедуре ревизије, укључујући:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Процјену окружења ИТ система у вези са фактурисањем услуга и одмјеравањем прихода, као и других релевантних система који подржавају одмјеравање прихода, укључујући и имплементирани контроле промјена система; - Оцијенили смо рачуноводствене политике које се односе на признавање прихода, укључујући уговоре са више елемената (МЕА) и програме лојалности купаца, као и утицај нових пословних модела; - Провјеру система фактурисања и мјерења прихода до уноса у главну књигу; - Провјеру појединачних фактура купцима (на бази ревизорског узорковања); - Процјењивање дизајна процеса постављених како би се објасниле трансакције у складу са МСФИ 15 и ИТ система како би подржали имплементацију нових захтјева; - Процјена адекватности метода који се користе за одређивање очекиваних утицаја почетне примјене МСФИ 15; - Преглед примијењених нових рачуноводствених политика и захтијеваних објелодањивања у вези са имплементацијом МСФИ 15. <p>На бази спроведених ревизорских процедура, нисмо идентификовали значајне налазе у односу на тачност евидентираних прихода за годину која се завршила 31. децембра 2018. године.</p> <p>Увјерили смо се да су системи и процеси које је успоставило руководство, као и процјене и претпоставке које су направљене довољно документоване и поткрепљене, да би се осигурала правилна примјена МСФИ 15.</p>

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору и акционарима “Мтел” а.д. Бања Лука (наставак)

Кључна питања ревизије (наставак)

Кључно питање ревизије	Одговарајућа ревизорска процедура
Признавање прихода - процјене роминг попуста у међународном саобраћају	
<p><i>(Погледати напомене 23 и 31 уз неконсолидоване финансијске извјештаје)</i></p> <p>Обрачунати нефактурисани приходи Друштва, који се односе на роминг попусте у међународном саобраћају, као и разграничења за роминг попусте другим операторима од стране Друштва у међународном саобраћају, су изабрани за кључно питање ревизије због тога што укључују значајан обим процјена руководства које се односе на испуњење услова из појединачних уговора са одређеним операторима.</p> <p>Постоји ризик по основу процјене руководства за обрачунате нефактурисане приходе Друштва од роминг попуста са другим операторима у међународном саобраћају, и обрачунате укаулисане расходе за роминг попусте другим операторима од стране Друштва, такође у међународном саобраћају.</p>	<p>Урадили смо анализу да ли је руководство Друштва адекватно извршило обрачун и евидентирање разграничења прихода и расхода, а по основу попуста у међународном саобраћају.</p> <p>Наше ревизорске процедуре су укључивале тестирање контрола и друге процедуре ревизије, укључујући:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Преглед уговора са најзначајнијим операторима по оствареном приходу/ насталом расходу од примљених/датих роминг попуста; - Спровођење детаљних тестова улазних и излазних рачуна према операторима и провјера њихове тачности, као и усклађеност са условима дефинисаним у уговорима о роминг попустима; - Провјера фактурисања износа роминга са обрачунима и поравнањима добијеним од клиринг кућа у току године која се завршила 31. децембра 2018. године; - Провјера коначних фактура за обрачун роминга и поравнања након дана биланса. <p>На бази спроведених ревизорских процедура, нисмо идентификовали значајне налазе у односу на тачност евидентираних прихода по основу процјене роминг попуста, за годину која се завршила 31. децембра 2018. године.</p>

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору и акционарима “Мтел” а.д. Бања Лука (наставак)

Кључна питања ревизије (наставак)

Кључно питање ревизије	Одговарајућа ревизорска процедура
Обезвређење некретнина, постројења и опреме и нематеријалних средстава	
<p><i>(Погледати напомене 4, 12 и 13 уз неконсолидоване финансијске извјештаје)</i></p> <p>Нематеријална средства, на дан 31. децембра 2018. године износе 57.1 мил ВАМ, док некретнине, постројења и опрема Друштва на наведени дан износе укупно 553.3 мил ВАМ.</p> <p>У складу са захтјевима МСФИ, од Друштва се захтијева да на дан биланса стања, врши тестове импаритета исказаних вриједности нематеријалних средстава са неограниченим вијеком употребе.</p> <p>За нематеријална средства са ограниченим вијеком употребе, као и за некретнине, постројења и опрему, захтијева се, да се на сваки дан биланса стања, процјењује да ли постоје индикатори импаритета и ако ти индикатори постоје, тестови импаритета се спроводе за ову имовину.</p> <p>Сматрамо да је тест на импаратет који се односи на некретнине, постројења, опрему и нематеријална средства, кључно питање ревизије јер се ради о сродној врсти имовине са материјално значајним износима, а и сам процес тестова импаритета је комплексан, захтијева коришћење процјена, и ослања се на претпоставке руководства које су под утицајем будућих тржишних и економских услова.</p>	<p>Извршили смо сљедеће процедуре:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Оцијенили смо дизајн и имплементацију контрола везаних за процес тестирања импаритета; - Осим тога, процијенили смо композицију јединице која генерише новац (CGU) и средстава која су алоцирана свакој CGU; - Упоредили смо прогнозиране приходе и ЕБИТДА маргине, као и капиталне трошкове и промјене у обртном капиталу за све CGU које су достављене од стране руководства Друштва и анализирали најзначајније претпоставке будућег развоја укљученог у пословне планове а у циљу да одредимо прикладност одговарајућих пројекција; - Провјерили смо претпоставке везане за стопу дисконта и стопу раста; - Deloitte експерти за процјене су нам помогли у спровођењу ревизорских процедура које се односе на импаратетне тестове; - Такође, оцијенили смо адекватност објелодањивања у вези тестова импаритета и повезаних претпоставки. <p>На бази спроведених ревизорских процедура, нисмо идентификовали значајне налазе у односу на потенцијално обезвређење вриједности некретнина, постројења и опреме и нематеријалних средстава, са стањем на дан 31. децембра 2018. године.</p> <p>Увјерили смо се да су системи и процеси које је успоставило руководство, као и процјене и претпоставке које су направљене довољно документоване и поткрепљене, да би се осигурала правилна примјена одредби МСФИ директно везаних за обезвређење сталне имовине укључујући и нематеријална средства.</p>

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору и акционарима “Мтел” а.д. Бања Лука (наставак)

Скретање пажње

Скрећемо пажњу на напомену 2.2 уз неконсолидоване финансијске извјештаје у којој је објелодањено да је Друштво матично правно лице, и да су консолидовани финансијски извјештаји, састављени у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања, издати као посебни финансијски извјештаји. Консолидовани финансијски извјештаји Друштва на дан 31. децембра 2018. године и за годину која се завршила на тај дан, су били предмет наше ревизије, и у нашем извјештају о извршеној ревизији од 4. априла 2019. године изразили смо мишљење без резерве. Наше мишљење није модификовано у вези са наведеним питањем.

Остала питања

Неконсолидовани финансијски извјештаји Друштва, на дан 31. децембра 2017. године и за годину која се завршила на тај дан, су ревидирани од стране другог ревизора, који је у свом извјештају од 22. фебруара 2018. године, изразио мишљење без резерве.

Одговорност руководства и лица овлашћених за управљање за финансијске извјештаје

Руководство је одговорно за припрему и фер презентацију ових неконсолидованих финансијских извјештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања, као и за оне интерне контроле за које руководство одреди да су неопходне за припрему неконсолидованих финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке.

Приликом састављања неконсолидованих финансијских извјештаја, руководство је одговорно за процјену способности Друштва да настави да послује у складу са начелом сталности, објелодањујући, уколико је потребно, питања која се односе на сталност пословања и примјену начела сталности пословања као рачуноводствене основе, осим ако руководство или намјерава да ликвидира Друштво или да обустави пословање, или нема другу реалну могућност осим наведене.

Лица овлашћена за управљање су одговорна за надгледање процеса финансијског извјештавања Друштва.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је стицање увјеравања у разумној мјери о томе да неконсолидовани финансијски извјештаји, узети у цјелини, не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке; и издавање извјештаја ревизора који садржи наше мишљење. Увјеравање у разумној мјери означава висок ниво увјеравања, али не представља гаранцију да ће ревизија спроведена у складу са Међународним стандардима ревизије, увијек открити материјално погрешне исказе ако такви искази постоје. Погрешни искази могу да настану услед криминалне радње или грешке и сматрају се материјално значајним ако је разумно очекивати да ће они, појединачно или збирно, утицати на економске одлуке корисника донијете на основу ових неконсолидованих финансијских извјештаја.

Током обављања ревизије у складу са Међународним стандардима ревизије, ми примјењујемо професионално просуђивање и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Такође:

- Вршимо идентификацију и процјену ризика од материјално значајних погрешних исказа у неконсолидованим финансијским извјештајима, насталих услед криминалне радње или грешке; осмишљавање и обављање ревизијских поступака који су прикладни за те ризике; и прибављање довољно адекватних ревизијских доказа да обезбиједи основу за мишљење ревизора. Ризик да неће бити идентификовани материјално значајни погрешни искази који су резултат криминалне радње је већи него за погрешне исказе настале услед грешке, зато што криминална радња може да укључи удруживање, фалсификовање, намјерне пропусте, лажно представљање или заобилажење интерних контрола.
- Стичемо разумијевање о интерним контролама које су релевантне за ревизију ради осмишљавања ревизијских поступака који су прикладни у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола Друштва.

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору и акционарима "Мтел" а.д. Бања Лука (наставак)

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја (наставак)

- Вршимо оцјену примјениених рачуноводствених политика и у којој мјери су разумне рачуноводствене процјене и повезана објелодањивања које је извршило руководство.
- Доносимо закључак о прикладности примјене начела сталности пословања као рачуноводствене основе од стране руководства и, на основу прикупљених ревизијских доказа, да ли постоји материјална неизвјесност у вези са догађајима или условима који могу да изазову значајну сумњу у погледу способности Друштва да настави са пословањем у складу са начелом сталности. Ако закључимо да постоји материјална неизвјесност, дужни смо да у свом извештају скренемо пажњу на повезана објелодањивања у финансијским извештајима или, ако таква објелодањивања нису адекватна, да модификујемо своје мишљење. Наши закључци се заснивају на ревизијским доказима прикупљеним до датума извјештаја ревизора. Међутим, будући догађаји или услови могу за послједицу да имају да ентитет престане да послује у складу са начелом сталности.
- Вршимо процјену укупне презентације, структуре и садржаја неконсолидованих финансијских извјештаја, укључујући објелодањивања, и да ли су у неконсолидованим финансијским извештајима приказане основне трансакције и догађаји на такав начин да се постигне фер презентација.

Саопштавамо лицима овлашћеним за управљање, између осталог, планирани обим и вријеме ревизије и значајне ревизијске налазе, укључујући све значајне недостатке интерних контрола које смо идентификовали током ревизије.

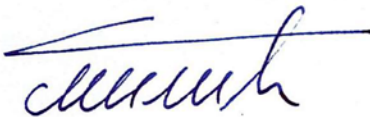
Такође, достављамо лицима овлашћеним за управљање изјаву да смо усклађени са релевантним етичким захтјевима у погледу независности и да ћемо их обавијестити о свим односима и осталим питањима за која може разумно да се претпостави да утичу на нашу независност, и гдје је то могуће, о повезаним мјерама заштите.

Од питања која су саопштена лицима овлашћеним за управљање, ми одређујемо која питања су била од највеће важности у ревизији финансијских извјештаја за текући период и стога су кључна ревизијска питања.

Ми описујемо ова питања у извештају ревизора, осим ако закон или регулатива искључује јавно објелодањивање о том питању или када, у изузетно ријетким околностима, утврдимо да питање не треба да буде укључено у извештај ревизора, зато што је разумно очекивати да негативне послједице буду веће него користи од такве комуникације.

Партнер на ревизорском ангажману чији је резултат овај извештај независног ревизора је господин Мирко Илић, Овлашћени ревизор.

Бања Лука, 5. април 2019. године

Мирко Илић
Партнер
Овлашћени ревизор

у име:

Deloitte д.о.о. Бања Лука
Браће Мажар и мајке Марије 58 и 60
Бања Лука

**НЕКОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТКУ И ГУБИТКУ И ОСТАЛОМ УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
(У Конвертибилним маркама)**

	Напомене	Година која се завршава 31. децембра 2018.	Година која се завршава 31. децембра 2017.
			<i>Ревизију обавио други ревизор</i>
Приходи од продаје робе и услуга	5	414,234,450	419,452,617
Остали пословни приходи	6	15,688,230	4,674,707
Трошкови материјала, робе и везаних услуга	7	(58,970,938)	(57,640,380)
Трошкови запослених	8	(72,621,551)	(70,858,742)
Трошкови амортизације	12, 13	(98,737,278)	(100,759,452)
Трошкови производних услуга	9	(106,180,831)	(106,063,666)
Остали пословни расходи	10	(21,894,170)	(21,515,112)
Финансијски приходи– каматоносни	11	1,569,625	2,262,041
Финансијски приходи – остали	11	384,881	831,930
Обезвређење финансијских средстава	21	(3,546,642)	(3,020,413)
Финансијски расходи	11	(1,725,521)	(541,441)
Добитак прије опорезивања		68,200,255	66,822,089
Порез на добитак	33 (а)	(7,182,743)	(6,767,465)
Нето добитак		61,017,512	60,054,624
Остали укупни резултат, умањен за порезе:			
<i>(а) Ставке које могу бити накнадно рекласификоване у добитке и губитке:</i>			
<i>(Губици)/Добици од финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат (у 2017. години финансијска средства у складу са IFRS 39)</i>			
	16	(643)	429
<i>Укупни остали резултат, умањен за порезе</i>		(643)	429
Укупни резултат за годину		61,016,869	60,055,053
Зарада по акцији:			
Основна и разријеђена зарада по акцији	35	0.1242	0.1222

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових неконсолидованих финансијских извјештаја.

Приложени неконсолидовани финансијски извјештаји Друштва су утврђени од стране менаџмента "Мтел" а.д. Бања Лука дана 28. фебруара 2019. године.

Потписано у име Друштва:

Марко Лопичић
Генерални директор

М.П.

Јасмина Лопичић
Извршни директор за финансије

НЕКОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ
На дан 31. децембар 2018. године
(У Конвертибилним маркама)

	Напомене	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
АКТИВА			<i>Ревизију обавио други ревизор</i>
Стална имовина			
Нематеријална улагања	12	57,080,594	65,828,001
Некретнине и опрема	13	553,318,244	491,407,800
Улагања у зависна друштва	14	45,028,438	42,094,693
Улагања у придружено друштво	15	74,563,739	74,563,739
Остала улагања	16	60,345	71,646
Дугорочна потраживања и кредити	17	7,459,945	27,027,226
Одложена пореска средства	33 (в)	268,641	506,297
		737,779,946	701,499,402
Обртна имовина			
Залихе	18	13,744,533	18,242,671
Имовина намијењена продаји		-	62,850
Купци	19	64,005,466	64,019,307
Потраживања за преплаћени порез на добитак	33 (д)	-	780,876
Друга потраживања	20	1,075,137	988,497
Депозити и потраживања за кредите	22	63,228,131	11,410,490
Активна временска разграничења	23	18,851,823	22,605,473
Готовина и готовински еквиваленти	24	69,768,328	24,018,914
		230,673,418	142,129,078
Укупна актива		968,453,364	843,628,480
ПАСИВА			
Капитал			
Акцијски капитал	25	491,383,755	491,383,755
Законске резерве	25	49,141,766	49,141,766
Нереализовани губици од финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат		(1,212)	(569)
Остале резерве - резерве по основу инвестиционе обавезе	25	97,791,500	97,791,500
Нераспоређени добитак		38,445,821	34,630,328
		676,761,630	672,946,780
Дугорочне обавезе и резервисања			
Каматоносни кредити и позајмице	26	159,008,277	31,343,486
Разграничени приходи	27	61,835	74,202
Одложене пореске обавезе	33(г)	415,159	-
Бенефиције за запослене	28	6,144,678	6,005,986
Резервисања	29	147,862	57,161
		165,777,811	37,480,835
Краткорочне обавезе			
Каматоносни кредити и позајмице	26	28,773,808	23,559,751
Добављачи	30	59,517,569	57,730,804
Пасивна временска разграничења	31	21,014,017	26,309,081
Бенефиције за запослене	28	660,996	744,451
Разграничени приходи	27	12,367	12,367
Обавезе за дивиденду	35	9,884,812	21,564,115
Обавезе за порез на добитак	33(д)	227,089	-
Остале обавезе	32	5,823,265	3,280,296
		125,913,923	133,200,865
Укупна пасива		968,453,364	843,628,480

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових неконсолидованих финансијских извјештаја.

МТЕЛ А.Д. БАЊА ЛУКА

НЕКОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
(У Конвертибилним маркама)

	Акцијски капитал	Законске резерве	Нереализовани (губици)/добити од финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат	Остале резерве - резерве по основу инвестиционе обавезе	Нераспоређени добитак	Укупно
Стање, 1. јануар 2017. године	491,383,755	49,141,766	(998)	97,791,500	38,950,324	677,266,347
Нето добитак за годину	-	-	-	-	60,054,624	60,054,624
Укупни остали резултат за годину	-	-	429	-	-	429
Укупни резултат за годину	-	-	429	-	60,054,624	60,055,053
Расподјела добитка:						
Дивиденде акционарима	-	-	-	-	(38,950,324)	(38,950,324)
Привремена дивиденда акционарима	-	-	-	-	(25,424,296)	(25,424,296)
Стање, 31. децембар 2017. године	491,383,755	49,141,766	(569)	97,791,500	34,630,328	672,946,780
<i>Ревизију обавио други ревизор</i>						
Нето добитак за годину	-	-	-	-	61,017,512	61,017,512
Укупни остали резултат за годину	-	-	(643)	-	-	(643)
Укупни резултат за годину	-	-	(643)	-	61,017,512	61,016,869
Расподјела добитка (<i>напомена 35</i>):						
Дивиденде акционарима	-	-	-	-	(34,630,328)	(34,630,328)
Привремена дивиденда акционарима	-	-	-	-	(22,571,691)	(22,571,691)
Стање, 31. децембар 2018. године	491,383,755	49,141,766	(1,212)	97,791,500	38,445,821	676,761,630

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових неконсолидованих финансијских извјештаја.

НЕКОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
(У Конвертибилним маркама)

	Година која се завршава 31. децембра 2018.	Година која се завршава 31. децембра 2017.
		<i>Ревизију обавио други ревизор</i>
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од продаје и примљени аванси	419,307,030	406,925,852
Остали приливи из редовног пословања	2,005,016	1,664,091
Одливи за набавке материјала, горива, енергије и друге трошкове	(177,720,348)	(173,519,717)
Одливи по основу бруто зарада и накнада зарада	(73,225,240)	(71,381,815)
Одливи по основу камата	(1,046,704)	(372,196)
Одливи по основу пореза из резултата	(5,552,748)	(5,294,064)
Одливи по основу осталих дажбина	(5,448,085)	(5,218,255)
<i>Нето прилив готовине из пословних активности</i>	158,318,921	152,803,896
Токови готовине из активности пласирања и инвестирања		
Набавке некретнина, опреме и нематеријалних улагања	(136,266,041)	(69,813,415)
Прилив по основу продаје некретнина, опреме и нематеријалних улагања	288,591	80,856
Приливи од камата	1,627,110	2,208,240
Приливи/(одливи) по основу дугорочних финансијских пласмана	19,580,114	(3,961,840)
(Одливи)/приливи од краткорочних финансијских пласмана	(51,817,641)	5,958,768
Одливи по основу куповине акција и удјела	(2,933,745)	(10,886,003)
<i>Нето одлив готовине из активности пласирања и инвестирања</i>	(169,521,612)	(76,413,394)
Токови готовине из активности финансирања		
Приливи по основу дугорочних кредита	140,244,955	-
Одливи по основу дугорочних финансијских обавеза	(27,086,793)	(17,021,974)
Одливи за дивиденде и привремене дивиденде акционарима	(56,206,057)	(63,489,688)
<i>Нето прилив/(одлив) готовине из активности финансирања</i>	56,952,105	(80,511,662)
Нето повећање/(смањење) готовине и готовинских еквивалената	45,749,414	(4,121,160)
Готовина и готовински еквиваленти на почетку године	24,018,914	28,140,074
Готовина и готовински еквиваленти на крају године	69,768,328	24,018,914

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових
неконсолидованих финансијских извјештаја

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године**1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ**

Друштво "Мтел" а.д. (у даљем тексту: "Друштво") са сједиштем у Бањој Луци, Република Српска, Босна и Херцеговина, налази се на адреси Вука Караџића 2. Пуни пословни назив Друштва је "Телекомуникације Републике Српске" а.д. Бања Лука, а Друштво се у свом пословању користи са додатна два скраћена пословна имена – "Мтел" а.д. Бања Лука и "Телеком Српске" а.д. Бања Лука.

Већински власник Друштва је Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија" а.д. Београд, Србија, који посједује 65.01% акција Друштва.

На дан 31. децембра 2018. године Друштво је имало два зависна друштва:

1. *Mtel Austria GmbH*, Беч, Република Аустрија (100% власништво Друштва), и
2. *Logosoft* д.о.о. Сарајево, Босна и Херцеговина (100% власништво Друштва).

На дан 31. децембра 2018. године, Друштво је имало и 49% учешћа у придруженом друштву МТЕЛ д.о.о. Подгорица (Црна Гора). Преосталих 51% акција у власништву је крајњег матичног власника Групе – Телеком Србија а.д. Београд.

На дан 31. децембра 2018. године, Друштво је имало 2,130 запослених (31. децембра 2017. године: 2,136 запослених).

Основна дјелатност Друштва је пружање телекомуникационих услуга, од којих су најзначајније услуге домаћег и међународног телефонског саобраћаја. Поред тога, Друштво нуди и широк спектар осталих телекомуникационих услуга, укључујући остале услуге фиксне и мобилне телефоније, IP телевизија, закуп линија, приватни водови, услуге на цијелом мрежном подручју, додатне услуге у области мобилне телефоније, интернет и мултимедијалне услуге. Друштво такође пружа услуге у области закупа, изградње, управљања и заштите телекомуникационе инфраструктуре.

На дан 31. децембра 2018. године, Друштво је обезбјеђивало телекомуникационе услуге за укупно 1,603,865 корисника (31. децембар 2017. године: 1,593,744 корисника).

Органи Друштва су: Скупштина акционара, Управни одбор, Извршни одбор, Генерални директор, Одбор за ревизију и интерни ревизор.

Генерални директор Друштва на дан 31. децембра 2018. године је: Марко Лопичић.

Чланови Управног одбора на дан издавања ових неконсолидованих финансијских извјештаја су:

Предраг Ђулибрк
Весна Лончар
Дејан Царевић
Славко Митровић
Драшко Марковић
Бранко Маловић

Чланови Извршног одбора на дан издавања ових неконсолидованих финансијских извјештаја су:

Марко Лопичић
Јасмина Лопичић
Радмила Бојанић
Миодраг Војиновић
Владимир Четровић
Никола Рудовић

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ НЕКОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Изјава о усаглашености

Приложени финансијски извјештаји представљају неконсолидоване финансијске извјештаје Друштва и састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања - (МСФИ).

2.2. Основе вредновања

Неконсолидовани финансијски извјештаји Друштва су састављени по начелу набавне вриједности (историјског трошка), осим за ревалоризацију одређених финансијских инструмената, финансијске имовине чија се фер вриједност мјери кроз остали укупан резултат, који су вредновани по фер вриједности, као што је објашњено у рачуноводственим политикама за финансијске инструменте.

Историјски трошак је генерално заснован на фер вриједности накнаде плаћене у замјену за робу и услуге.

Фер вриједност је цијена коју би примили од продаје имовине или платили за пренос обавеза у уобичајеној трансакцији између тржишних учесника на дан вредновања, без обзира да ли је та цијена директно провјерљива или процијењена коришћењем других техника вредновања. Приликом процијењивања фер вриједности имовине или обавеза, Друштво узима у обзир оне карактеристике имовине или обавеза које би узели у обзир и други учесници на тржишту приликом одређивања цијене имовине или обавеза на датум вредновања.

Као што је објелодањено у *Напоменама 1 и 15* уз ове неконсолидоване финансијске извјештаје, Друштво "Мтел" а.д. Бања Лука има улог у придруженом друштву "Мтел" д.о.о. Подгорица (Црна Гора) у којем посједује 49% удјела наведеног друштва, и у којем има значајан утицај, односно моћ учествовања у одлучивању придруженог ентитета по питању финансијских и оперативних одлука и политика, али не постоји контрола или заједничка контрола над тим пословним политикама и одлукама.

Улагање у придружено друштво у овим неконсолидованим финансијским извјештајима исказано је по набавној вриједности, умањеној за евентуално обезврјеђење. Сагласно Међународном стандарду финансијског извјештавања (МСФИ) 10 "Консолидовани финансијски извјештаји", Друштво је саставило и издало своје консолидоване финансијске извјештаје за годину која се завршава 31. децембра 2018. године, састављене у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања, у којима је улог у придружени ентитет вреднован методом удјела.

2.3. Функционална валута и валута презентација

Износи у приложеним неконсолидованим финансијским извјештајима су изражени у Конвертибилним маркама (КМ) која представља функционалну и званичну извјештајну валуту у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

**НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године**
**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ НЕКОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ
ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)**
2.4. Утицај и примјена нових и ревидованих МРС/МСФИ

Сљедеће измјене постојећих стандарда издате од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде ("IASB") и интерпретације издате од стране Комитета за међународне интерпретације финансијског извјештавања ("IFRIC"), су ступиле на снагу током текућег финансијског периода:

	На снази за годишње периоде који почињу на дан или након	Промијене	Утицај на презентацију финансијских извјештаја
МСФИ 9 "Финансијски инструменти"	1. јануара 2018.	МСФИ 9 "Финансијски инструменти" замјењује МРС 39 "Финансијски инструменти". МСФИ 9 укључује ревидоване смјернице у вези са класификацијом и вредновањем финансијских инструмената, као и нови модел очекиваног кредитног губитка у циљу одмјеравања обезврјеђења финансијског средства и нове опште захтјеве рачуноводства хеџинга. Класификација финансијске имовине врши се на основу пословног модела за управљање финансијском имовином и уговорних карактеристика новчаних токова.	Нема материјално значајног утицаја на резултате пословања Друштва, осим додатних објелодањивања.
МСФИ 15 "Приходи од уговора са купцима"	1. јануара 2018.	Овим стандардом се замјењују постојеће смјернице у вези са признавањем прихода, укључујући МРС 18 "Приходи" и МРС 11 "Уговори о изградњи" и повезана тумачења стандарда. МСФИ 15 обезбјеђује свеобухватни модел за признавање прихода на бази принципа пет корака који се примјењује на све уговоре са купцима. Стандард даје смјернице за теме као што су моменат признавања прихода, рачуноводствено обухватање варијабилних прихода, трошкови извршења или добијања уговора и друга повезана питања.	Нема материјално значајног утицаја. Разричана потраживања по основу везаних услуга рекласификована су на уговорну имовину, док су капитализовани уговорни трошкови признати у оквиру нематеријалне имовине.
МСФИ 1, и МРС 28 измјене као резултат годишњег пројекта унапређења стандарда "Циклус 2014 – 2016"	1. јануара 2018.	Обухвата појашњење више објављених стандарда	Нема материјално значајног утицаја.
IFRIC 22 "Трансакције у страниј валути и разматрање аванса"	1. јануара 2018.	IFRIC 22 појашњава који курс се примјењује на иницијално признавање трансакција у страним валутама у ситуацијама када је плаћање извршено прије реализације средства, трошка или прихода.	Нема материјално значајног утицаја.
МРС 40 "Инвестиционе некретнине"	1. јануара 2018.	Измјене се односе на појашњавање преноса са и на инвестиционе некретнине.	Нема материјално значајног утицаја.
МСФИ 2 "Плаћања заснована на акцијама"	1. јануара 2018.	Измјене се односе на појашњавање класификације и мјерења за плаћања заснована на акцијама.	Нема материјално значајног утицаја.
МСФИ 4 "Уговори о осигурању"	1. јануара 2018.	Ентитети који примјењују МСФИ 4 и чија је претежна активност издавање уговора о осигурању могу привремено одложити примјену МСФИ 9 до ступања на снагу новог стандарда о угорима о осигурању.	Нема материјално значајног утицаја.

Како је наведено у табели изнад, иницијална примјена новог МСФИ 15, нема материјално значајног утицаја на резултате Друштва, док је Друштво примјенило МСФИ 9, по први пут, за период који почиње 1. јануара 2018. године.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ НЕКОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)
2.4. Утицај и примјена нових и ревидованих МРС/МСФИ (наставак)

На дан одобравања ових финансијских извјештаја, слједећи нови стандарди, измјене постојећих стандарда и нова тумачења постојећих стандарда, су издати, али нису постали ефективни:

	На снази на дан или након
<i>Нови стандарди и измјене постојећих стандарда који су издати, а нису још увијек у примјени</i>	
МСФИ 16 "Лизинг"	1. јануара 2019.
МСФИ 17 "Уговори о осигурању"	1. јануара 2021.
IFRIC 23 "Неизвјесности у вези са третманом пореза на добит"	1. јануара 2019.
МСФИ 3, МСФИ 11, МРС 12 и МРС 23 измјене као резултат годишњег пројекта унапређења стандарда "Циклус 2015 – 2017"	1. јануара 2019.
МСФИ 9 "Финансијски инструменти" Измјене - Могућности плаћања унапријед са негативном компензацијом	1. јануара 2019.
МСФИ 10 "Консолидовани Финансијски Извјештаји" и МРС 28 "Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате" Измјене – Продаја или допринос средстава између инвеститора и његовог придруженог ентитета или заједничког подухвата и даље измјене (датум ступања на снагу одложен на неодређено вријеме док се не заврши истраживачки пројекат о методу удјела).	-
МРС 19 "Примања Запослених" Измјене – План Измјена, Ограничења и Поравнања.	1. јануара 2019.
МРС 28 "Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате" Измјене - Дугорочни интереси у придруженим ентитетима и заједничким подухватима.	1. јануара 2019.
МСФИ 3 „Пословне комбинације“ - Дефиниција посла	1. јануара 2020.
МРС 1 "Презентација финансијских извјештаја" и МРС 8 "Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке" – Дефиниције материјала	1. јануара 2020.
Концептуални оквир у МСФИ стандардима	1. јануара 2020.

Менаџмент Друштва је изабрао да не усвоји ове стандарде, измјене и тумачења прије него што они ступе на снагу.

Менаџмент је извршио анализу стандарда МСФИ 16 "Лизинг" за који је сматрао да би евентуално могао имати најзначајнији утицај. МСФИ 16 "Лизинг" који ступа на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године доноси велике промјене за закупце и имаће значајан ефекат на сваки ентитет који има материјално значајне износе тренутно обухваћене као оперативни закуп. Насупрот томе, рачуноводствени захтјеви који се односе на закуподавце су у великој мјери преузети непромијењени из МРС 17. Друштво ће овај стандард на своје зајмове, закупе примјењивати ретроактивно са кумулативним учинком изворне примјене стандарда као усклађивање почетног салда на датум прве примјене стандарда у складу са параграфом Ц5(б) стандарда.

У припреми за имплементацију МСФИ 16, Друштво је извршило анализу утицаја на финансијске извјештаје, те утврдило да ће нови захтјев за признавањем средстава с "правом коришћења" и одговарајућих обавеза имати значајан утицај на финансијске извјештаје Друштва у периоду његове прве примјене.

Приликом прве примјене МСФИ 16, Друштво ће признати:

- имовину са правом кориштења, заједно са обавезом мјерених по садашњој вриједности будућих плаћања закупа,
- амортизацију за имовину с правом кориштења као и расход од камата на обавезе за закуп,
- укупан износ плаћене главнице у оквиру токова готовине из активности финансирања, те камате у оквиру токова готовине из пословних активности у новчаним токовима Друштва.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ НЕКОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)****2.4. Утицај и примјена нових и ревидованих МРС/МСФИ (наставак)**

За све краткорочне закупе (закупе до 12 мјесеци) и закупе чији је предмет имовина мале вриједности, Друштво ће признавати као трошак на праволинијској основи током трајања закупа у складу са МСФИ 16. Према прелиминарним резултатима анализе утицаја МСФИ 16, примјењене на закупе са стањем на дан 1. јануара 2019. године, Друштво би признало имовину с правом кориштења, односно обавезе у распону између 59 и 62 милиона Конвертибилних марака.

Такође утицај на биланс успјеха би резултовао смањењем осталих расхода у износу од око 12 милиона Конвертибилних марака, док би трошкови амортизације били већи за око 11 милиона, односно трошкови камата за око 1,5 милион Конвертибилних марака.

Према МРС 17, сва плаћања оперативних закупа су презентована у оквиру новчаних токова из пословних активности. Примјена МСФИ 16 би резултовала смањењем одлива новчаних токова из пословних активности за око 11 милиона Конвертибилних марака, док би се одливи из новчаних токова из финансијских активности повећали за исти износ.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА**3.1. Приходи***Признавање прихода*

Друштво признаје приходе када испуни обавезе извршења преносом обећане робе или услуга купцу. Обавеза извршења је испуњена када купац стекне контролу над добрима или услугом.

Трансакциона цијена је одређена на основу утврђене цијене за појединачне ставке, ако постоје, или је заснована на процијењеној цијени коју Друштво очекује да реализује под датим тржишним условима.

Друштво врши процјене које утичу на утврђивање висине и временског распореда признавања прихода од уговора са купцима што укључује утврђивање момента испуњавања обавеза извршења као одређивање трансакционе цијене која је алоцирана на исте. За обавезе извршења које Друштво испуњава током времена користи се метода излаза заснована на протеклом времену и приход се признаје пропорционално на мјесечном нивоу, јер је трансакциона цијена, која је алоцирана на те услуге, призната у времену иницијалне продајне трансакције и реализована у току периода извршења услуге (до двије године до када су услуге наручене заједно са робом). За обавезе извршења које Друштво испуњава у одређеном тренутку, приход се признаје једнократно, у моменту извршења обавезе, када је роба испоручена и услуге пружене.

Код уговора који су у складу са захтјевима МСФИ 15, приходи се признају на бази фактурисане реализације. Друштво има право да захтијева од купца онај износ који директно одговара вриједности услуге пружене у уговореном периоду у којем је Друштво фактурисало одређени износ за пружене услуге. Приходе од продаје највећим дијелом чине приходи од саобраћаја у фиксној и мобилној мрежи, мјесечне претплате обрачунате за кориштење услуга, приходи од продаје везаних услуга, интерконеције, интернета, интегрисаних услуга и осталих сличних услуга.

3.1.1. Приходи од фиксне телефоније

Приходи од телефонског саобраћаја (фиксна телефонија) се обрачунавају по оствареном саобраћају. Телекомуникациона претплата за фиксну телефонију се фактурише мјесечно за протекли мјесец.

Приходи од укључивања нових претплатника фиксне телефоније представљају приходе по основу фактурисане надокнаде за укључење нових претплатника. Приходи од нових прикључака се евидентирају у периоду у коме је корисник прикључен.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.1. Приходи (наставак)

3.1.2. Приходи од интерконеције са домаћим операторима

Приходи од интерконеције са домаћим операторима остварују се приступом мрежи, којим се успоставља физичко и логичко повезивање телекомуникационих мрежа како би се корисницима услуга, прикљученим на различите мреже, омогућила директна и индиректна комуникација. Приходи и расходи остварени по основу интерконеције исказују се у бруто износивама

3.1.3. Приходи од мобилне телефоније

Приходи од мобилне телефоније се углавном односе на приходе од корисника мобилних телефона у виду кориштења услуга у *prepaid*-у и *postpaid*-у, као што је саобраћај, пренос података, приходи од прикључака, SMS поруке, као и других додатних услуга.

Приходи од услуга телефонског саобраћаја се признају на основу оствареног саобраћаја. Нефактурисани, а остварени приход од услуга мобилне телефоније који је остварен у периоду од тренутка фактурисања до краја периода се обрачунава, а неостварени приход до истека обрачуноског периода се разграничава.

Приход од пружених *prepaid* услуга се признаје у моменту продаје *prepaid* допуна, а на крају обрачуноског периода исти се разграничава за износ нереализованих прихода. Ови приходи се, на основу кориштених услуга, разграничавају током периода у којем се пружа услуга. Неактивне допуне и допуне којима је истекао временски период права кориштења, се признају као приход по истеку датума кориштења.

3.1.4. Приходи од продаје везаних услуга

Приходи од продаје хардвера у склопу пакета приказани су у оквиру ставке Приходи од продаје везаних услуга, и признају се у моменту продаје, односно уручења хардвера кориснику пакета и када су сви припадајући трошкови признати у извјештају о добитку и губитку.

Уколико се ради о уговору са више елемената, укупна цијена трансакције се алоцира на индивидуалне обавезе извршења. Као резултат тога приход од испоручених хардвера признаје се пропорционалној вриједности трансакционе цијене као ставка Прихода од продаје везаних услуга. Трансакциона цијена је одређена на основу утврђене цијене за појединачне ставке, ако постоје, или је заснована на процијењеној цијени коју Друштво очекује да реализује под датим тржишним условима.

3.1.5. Приходи и расходи по основу међународног саобраћаја и roaming-a

Приходи/расходи од услуга јавне фиксне и мобилне телекомуникационе мреже остварени у међународном телефонском саобраћају признају се на бази оствареног саобраћаја обрачуноског уговореној тарифи иностраног оператора преко чије мреже се саобраћај реализује.

Друштво је закључило споразуме за међународни саобраћај у фиксној и мобилној телефонији. Приходи (расходи) и потраживања (обавезе) који су произашли из ових споразума су приказани у пратећим финансијским извјештајима и односе се на приходе и расходе од међународних долазних, односно одлазних позива остварених са земљама са којима је Друштво успоставило директан обрачун међународног телефонског саобраћаја. Дио остварених прихода, односно расхода по наведеном основу, евидентиран је на основу процјене извршене у складу са интерним обрачунима оствареног саобраћаја.

Друштво признаје приход (потраживања) само када се он може утврдити са поузданом сигурношћу. Ако постоје докази да неки расход (обавеза) може настати, врши се резервисање на терет трошкова, у случају да је могуће извршити процјену. Тамо гдје није могуће процијенити износ неке обавезе врши се одговарајуће објелодањивање.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.1. Приходи (наставак)

3.1.5. Приходи и расходи по основу међународног саобраћаја и *roaming*-а (наставак)

Приходи од *roaming*-а и трошкови *roaming*-а према иностраним операторима се исказују у вриједностима добијеним од клириншке куће. Приходи и трошкови *roaming*-а признају се у бруто износу, на бази оствареног саобраћаја у току периода.

3.1.6. Приход од интернета

Приход од интернета укључује приход од услуга давања приступа интернету путем фиксне мреже која се реализује кроз приступну мрежу путем технологија ADSL, VDSL или GPON и приход од директног приступа интернету који се остварује обезбеђивањем линка корисницима за приступ интернету за одређене брзине, уз посебан опсег јавних IP адреса, DNS *hosting* домена са или без регистрације интернет домена и техничком подршком.

3.1.7. Интегрисане услуге

Приход од интегрисаних услуга представља приход од интегрисане понуде услуга фиксне телефоније, мобилне телефоније, услуга приступа интернету и IPTV услуга, које су организоване у одговарајући скуп услуга и сервиса, односно пакета, које могу, али не морају да укључују све наведене услуге.

3.1.8. Остали приходи од телекомуникационих услуга

Остали приходи обухватају углавном приходе од осталих услуга као што су изнајмљивање телефонских капацитета – водова, листинг позива, услуге говорне поште и друго. Наведени приходи евидентирају се у периоду у коме су настали.

3.2. Финансијски и оперативни лизинг

Лизинг се класификује као финансијски лизинг у свим случајевима када се лизингом, на корисника лизинга, преносе у највећој мјери сви ризици и користи који произлазе из власништва над средствима. Сваки други лизинг се класификује као оперативни лизинг.

Друштво као давалац лизинга

Приход по основу оперативног лизинга (приход од ренти/закупа) признаје се примјеном линеарне методе током периода трајања лизинга. Индиректни трошкови настали у преговорима и уговарањем оперативног лизинга додају се књиговодственом износу изнајмљеног средства и признају се на пропорционалној основи током периода трајања лизинга.

Друштво као корисник лизинга

Средства која се држе по уговорима о финансијском лизингу се првобитно признају као средства Друштва по садашњој вриједности минималних рата лизинга утврђених на почетку периода лизинга. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга се укључује у извјештај о финансијском положају као обавеза по финансијском лизингу. Плаћање рата лизинга се распоређује између финансијских трошкова и смањења обавеза по основу обавеза лизинга са циљем постизања константне стопе учешћа у неизмиреном износу обавезе. Финансијски расходи се признају одмах у извјештају о добитку и губитку, осим ако се директно могу приписати средствима која се оспособљавају за употребу, у којем се случају капитализују у складу са општом политиком Друштва о трошковима позајмљивања.

Рате по основу оперативног лизинга се признају као трошак на линеарној основи за вријеме трајања лизинга, осим када постоји нека друга систематска основа која боље осликава временски шаблон трошења економских користи од изнајмљеног средства.

У случају када се одобравају лизинг олакшице, оне улазе у састав оперативног лизинга и признају се као обавеза. Укупна корист од олакшица признаје се као смањење трошкова изнајмљивања на линеарној основи, осим када постоји нека друга систематска основа која боље осликава временску структуру трошења економских користи од изнајмљеног средства.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)
3.3. Стране валуте

Монетарна имовина и обавезе, деноминване у страним валутама су прерачунате у њихову противвриједност у Конвертибилним маркама по званичном курсу важећем на дан извјештаја о финансијском положају.

Немонетарне ставке мјерене по историјском трошку у страниј валути преводе се кориштењем курса на датум трансакције. Немонетарне ставке које се одмјеравају по фер вриједности у страниј валути преводе се кориштењем курса на датум када је фер вриједност одређена.

Пословне промјене у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у Конвертибилне марке по званично важећем курсу на дан сваке промјене, а настале позитивне и негативне курсне разлике евидентирају се у корист или на терет извјештаја о добитку и губитку у оквиру финансијских прихода, односно финансијских расхода (*Напомена 11*).

3.4. Порез на добитак

Порез на добитак обухвата текући порез на добитак и одложене порезе на добитак. Текући и одложени порез на добитак се признају у извјештају о добитку и губитку, осим ако нису настали из пословних комбинација или ставки признатих директно у капиталу, односно у осталом укупном резултату.

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добитак. Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, коју представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода.

Одложени порез на добитак се обрачунава кориштењем методе утврђивања обавеза према финансијским извјештајима, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе имовине и обавеза у извјештају о финансијском положају и њихове књиговодствене вриједности.

Важеће пореске стопе на дан извјештаја о финансијском положају или пореске стопе које су након тог дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак за који се очекује да ће бити примијењен приликом укидања привремених разлика.

Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вјероватно постојати опорезиви добитак од којег се пренијети порески губитак и кредити могу умањити.

Модел за обрачун расхода амортизације у пореском билансу односи се на формирање четири групе сталних средстава, са одговарајућим амортизационим стопама, при чему је прописан појединачан и групни обрачун расхода амортизације.

Прописане пореске стопе амортизације дате су у прегледу како слиједи:

	Стопа која се признаје у пореском билансу (%)
<i>Појединачни обрачун амортизације - пропорционална метода</i>	
Непокретности и постројења	3%
Нематеријална средства, осим софтвера	10%
<i>Групни обрачун амортизације - дегресивна метода</i>	
Компјутери, информациони системи, софтвери и сервери	40%
Опрема и остала средства	20%

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.4. Порез на добитак (наставак)

Опорезива привремена разлика настала као разлика између књиговодствене вриједности средства и његове пореске основице, признаје се као одложена пореска обавеза када је пореска амортизација убрзана, односно одложено пореско средство ако је пореска амортизација спорија од рачуноводствене амортизације.

3.5. Нематеријална имовина

Нематеријална имовина се састоји од телекомуникационих лиценци, софтвера, осталих лиценци и капитализованих уговорних трошкова.

Телекомуникационе лиценце, купљени софтвери и остале лиценце су исказани по набавној вриједности, умањени за исправку вриједности и укупне евентуалне акумулиране губитке усљед умањења вриједности.

Набавну вриједност чини вриједност по фактури добављача укључујући царине, порезе који се не могу рефундирати и све друге трошкове довођења средства у стање функционалне приправности. Набавна вриједност умањена је за све примљене попусте и/или рабате.

Телекомуникационе лиценце се амортизују равномјерно током вијека коришћења лиценци, а у складу са МРС 38 "Нематеријална улагања".

3.6. Некретнине и опрема

Некретнине и опрема су исказани по набавној вриједности и умањени за исправку вриједности и укупне евентуалне акумулиране губитке због умањења вриједности.

Набавну вриједност чини вриједност по фактури добављача укључујући царине, порезе који се не могу рефундирати и све друге трошкове довођења средства у стање функционалне приправности. Набавна вриједност умањена је за све примљене попусте и/или рабате. Набавна вриједност изграђених некретнина и опреме је њихова набавна вриједност на датум када су изградња или развој завршени.

Под некретнинама и опремом сматрају се она средства чији је очекивани корисни вијек употребе дужи од једне године. Добици или губици који се јављају приликом расходовања или продаје некретнина и опреме, исказују се у извјештају о добитку и губитку као дио осталих пословних прихода или осталих пословних расхода.

Адаптације, обнављања и поправке које продужавају вијек кориштења средства, увећавају вриједност основног средства. Оправке и одржавања се евидентирају на терет текућег обрачунског периода и приказују као трошкови пословања.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)
3.7. Амортизација

Стопа амортизације се утврђује на основу процијењеног корисног вијека употребе нематеријалних улагања, некретнина и опреме. Стопа амортизације која се примјењује на неко средство преиспитује се најмање на крају сваке пословне године и, ако постоје значајне промјене у очекиваној динамици трошења будућих економских користи које су садржане у средству, стопа амортизације се мијења како би се одразила промијењена динамика. Таква промјена се евидентира као промјена рачуноводствене процјене у складу са МРС/МСФИ. Менаџмент Друштва доставља сваку промјену стопа амортизације за групу средстава Управном одбору Друштва на усвајање.

Основица за обрачун амортизације је набавна вриједност нематеријалних улагања, некретнина и опреме умањена за процијењени евентуални остатак вриједности. Амортизација се обрачунава примјеном пропорционалног метода.

Процијењени корисни вијек употребе појединих група некретнина, опреме и нематеријалних улагања, који је служио као основа за обрачун амортизације и примијењене стопе у години која се завршава 31. децембра 2018. године је сљедећи:

	Вијек трајања (година)	Стопа (%)
GSM и UMTS лиценце	15	6.67
Лиценце и апликативни софтвери	5	20
Грађевински објекти	8 - 55.5	1.80 - 12.5
Антенски стубови	25	4
Дистрибутивна канализација и мрежа	16.7 – 33.3	3 - 6
Комутациони системи и сервисне платформе	3 - 11	9.09 - 33.33
Транспортна мрежа	4 - 12.5	8 - 25
Бежична приступна мрежа	5 - 12.5	8 - 20
Опрема у приступној мрежи и терминална опрема	4 - 11	9.09 - 25
Рачунарска опрема	4 - 5	20 - 25
Канцеларијска и остала опрема	5 - 8	12.5- 20

3.8. Стална имовина намијењена продаји

Стална имовина намијењена продаји класификује се као намијењена продаји уколико ће се њихова књиговодствена вриједност повратити у продајној трансакцији прије него континуираном употребом. Овај се услов сматра испуњеним само онда када је продаја врло вјероватна и ако је стално средство (или група намијењена отуђењу) у сваком моменту расположиво за продају у свом садашњем стању. Менаџмент мора уложити напоре да прода таква средства, а очекује се да ће се средства од дате продаје квалификовати за признавање у року од годину дана од датума класификације.

Стална имовина или групе за отуђење класификоване као намијењене за продају вреднују се по њиховом претходном књиговодственом износу или по фер вриједности умањеној за трошкове продаје, у зависности од тога која од ове двије вриједности је нижа.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.9. Умањење вриједности нефинансијске имовине

На сваки датум извјештаја о финансијском положају, Друштво преиспитује књиговодствене износе својих нефинансијских средстава (осим залиха и одложених пореских средстава) да би се утврдило постоје ли наговјештаји да је дошло до губитака услед умањења вриједности наведене имовине. Ако постоје такве назнаке, процјењује се надокнадиви износ средства да би се могао утврдити евентуални губитак настао умањењем. Ако није могуће процијенити надокнадиви износ појединог средства, Друштво процјењује надокнадиви износ јединице која генерише готовину, а којој то средство припада.

Надокнадива вриједност средства (или његове јединице која генерише готовину) је фер вриједност умањена за трошкове продаје или вриједност у употреби, зависно од тога која је виша. За потребе процјене вриједности у употреби, процијењени будући новчани токови дисконтују се до садашње вриједности примјеном дисконтне стопе прије опорезивања која одражава садашњу тржишну процјену временске вриједности новца и ризике специфичне за то средство.

Уколико је процијењени надокнадиви износ средства (или јединице која генерише готовину) нижи од књиговодствене вриједности, књиговодствена вриједност средства (или јединице која генерише готовину) се умањује до надокнадивог износа, а импаритетни губитак се признаје као расход периода.

На сваки дан извјештавања врши се преиспитивање да ли постоје назнаке да су претходно признати импаритетни губици умањени или више не постоје. Импаритетни губитак се поништава уколико постоји промјена у процијењеном надокнадивом износу.

Код накнадног поништења губитка од умањења вриједности, књиговодствени износ средства (јединице која генерише готовину) повећава се до ревидованог процијењеног надокнадивог износа тог средства, при чему већа књиговодствена вриједност не премашује књиговодствену вриједност која би била утврђена да у претходним годинама није било признатих губитака на том средству (јединици која генерише готовину) услед умањења вриједности. Поништење губитка од умањења вриједности одмах се признаје као приход.

На дан 31. децембра 2018. године, на основу процјене менаџмента Друштва, не постоје индикације да је вриједност сталне имовине обезвријеђена.

3.10. Улагања у зависна друштва

Улагања у зависна друштва вреднују се по набавној вриједности, умањеној за евентуално обезвријеђење.

У складу са одредбама МСФИ 10 *“Консолидовани финансијски извјештаји”*, контрола зависних друштава од стране Друштва се постиже уколико Друштво:

- 1) има моћ управљања над субјектом;
- 2) је изложено, или има права, на промјењиве приносе од свог учешћа у субјекту, и
- 3) има могућности коришћења своје моћи управљања субјектом да би се утицало на висину својих приноса.

Друштво врши поновну анализу да ли заиста контролише зависна друштва уколико дође до одређених чињеница и околности које дају назнаку да је било који од претходна три елемента контроле промијењен.

Када Друштво има мање од потребне просте већине гласачких права, Друштво може да има контролу над зависним друштвом уколико су та гласачка права довољна да дају практичну могућност Друштву да једнострано усмјерава пословне активности зависног друштва.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Улагања у придружено друштво

Придружено друштво је друштво у којем Друштво има значајан утицај. Значајан утицај је моћ учествовања у одлучивању придруженог ентитета по питању финансијских и оперативних одлука и политика, али није контрола или заједничка контрола над тим пословним политикама и одлукама.

Улагање у придружено друштво у овим неконсолидованим финансијским извјештајима исказано је по набавној вриједности, умањеној за евентуално обезврјеђење.

3.12. Финансијски инструменти

Класификација финансијских инструмената врши се на основу процјене њиховог садржаја при првом признавању на:

- 1) финансијску имовину,
- 2) финансијске обавезе, или
- 3) власничке инструменте.

Финансијска имовина

Финансијска имовина се признаје када Друштво постане једна од страна у уговорним одредбама инструмента.

Почетно признавање финансијске имовине врши се према њеној фер вриједност. Трошкови трансакције директно приписиви стицању, се укључују у почетно процјењивање цјелокупне финансијске имовине, осим у случају када се ради о финансијској имовини која се вреднује по фер вриједности кроз биланс успјеха. Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по:

- 1) амортизованом трошку
- 2) фер вриједности кроз остали укупни резултат, и
- 3) фер вриједности кроз биланс успјеха.

Финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку уколико се држи унутар пословног модела чији је циљ држање финансијске имовине како би се наплатили уговорени новчани токови и уколико, у уговореним условима финансијске имовине на одређени датум настају новчани токови који су само плаћање главнице и камате на преостали дио дуга, осим ако се иницијално неопозиво признаје по фер вриједности кроз биланс успјеха (ако то доводи до значајног смањења/елиминације рачуноводствене неусклађености).

Финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку, примјеном методе ефективне каматне стопе.

Ефективна каматна стопа израчунава се на основу процјене токова готовине, не укључујући очекиване кредитне губитке. Једном обрачуната приликом иницијалног признавања, ефективна каматна стопа се користи приликом наредних обрачуна прихода од камата (заснована на бруто књиговодственој вриједности или амортизованом трошку, а у зависности од нивоа умањења имовине). Приход од камате се признаје примјеном ефективне каматне стопе, осим у случају краткорочних потраживања, гдје би признавање прихода било нематеријално. Вриједност финансијске имовине се умањује путем исправке вриједности.

Приликом обрачуна исправке вриједности Друштво примјењује модел очекиваног кредитног губитка тако што разматра вјероватноћу настанка неизвршења обавезе друге уговорне стране током очекиваног уговореног рока трајања финансијске имовине. Друштво врши анализу потраживања груписаних на бази различитих карактеристика купаца и трендова историјских губитака.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.12. Финансијски инструменти (наставак)

Финансијска имовина (наставак)

Финансијска имовина која се мјери по фер вриједности кроз остали укупни резултат уколико се држи унутар пословног модела чији је циљ постигнут наплатом уговорних новчаних токова и продајом финансијске имовине и уколико, у уговореним условима финансијске имовине на одређени датум настају новчани токови који су само плаћање главнице и камате на преостали дио дуга, осим ако се иницијално неопозиво признаје по фер вриједности кроз биланс успјеха (ако то доводи до значајног смањења/елиминације рачуноводствене неусклађености).

При почетном признавању субјект може неопозиво одлучити да у осталом укупном резултату презентује накнадне промјене фер вриједности улагања у власнички инструмент, а да притом није ријеч о улагању које се држи ради трговања нити о неподвижном износима које је купац признао у оквиру пословних комбинација, на које се примјењује МСФИ 3.

Та одлука доноси се за сваки појединачни инструмент (односно дионицу). Износи признати у осталом укупном резултату не смију се накнадно преносити у рачун добити и губитка. Међутим, субјект може преносити кумулативну добит или губитак унутар власничког капитала. Дивиденде на таква улагања признају се у рачуну добити и губитка у складу са МСФИ 9, осим ако је јасно да дивиденда представља поврат дијела трошкова улагања.

Финансијска имовина престаје да се признаје када је измирена, поништена, истекла, отписана или пренесена. Преноси се признају као престанак признавања уколико су сви битни ризици и користи пренесени, уколико нису пренесени, имовина наставља да се признаје.

Уколико ризици и користи нису пренесени или задржани, имовина се не признаје уколико контрола над имовином није пренесена.

Накнадно реализовани или наплаћени финансијски пласмани, дати аванси и потраживања признају се као приход текућег обрачунског периода.

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности кроз биланс успјеха само ако финансијска имовина није мјерена по амортизованом трошку или по фер вриједности кроз остали укупни резултат.

Финансијске обавезе

Финансијске обавезе обухватају дугорочне обавезе (дугорочне кредите), краткорочне обавезе из пословања и остале обавезе. Финансијске обавезе се признају када Друштво постане једна од страна у уговорним одредбама инструмента. Почетно признавање финансијских обавеза врши се према њиховој фер вриједности.

Трошкови трансакције се укључују у почетно процјењивање свих финансијских обавеза, осим у случају када се ради о финансијским обавезама које се вреднују по фер вриједности кроз биланс успјеха.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.12. Финансијски инструменти (наставак)

Финансијске обавезе (наставак)

Финансијске обавезе се накнадно исказују по амортизованој вриједности примјеном ефективне каматне стопе, и оне финансијске обавезе које се вреднују по фер вриједности кроз биланс успјеха по почетном признавању другачије од финансијских обавеза које се држе ради трговања вредноване кроз биланс успјеха.

Камата на финансијске обавезе је евидентирана са интересом обрачунатим кориштењем метода ефективне каматне стопе за посматрани период, и она се односи и представљена је са осталим текућим обавезама. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Друштво испуни обавезу или када је обавеза плаћања, предвиђена уговором, укинута или истекла што укључује и финансијске обавезе које се односе на обавезе по основу дивиденди, а за које се акционари нису регистровали за исплату у периоду дужем од три године у односу на датум пресека и права на дивиденду

3.13. Залихе

Залихе се евидентирају по набавној вриједности или нето продајној вриједности, у зависности која је нижа. Нето продајна вриједност је цијена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цијене за трошкове продаје. Вриједност залиха укључује вриједност по факури добављача, транспортне и зависне трошкове. Алат и инвентар се отписују 100% приликом издавања у употребу. Вриједност залиха се утврђује на основу метода просјечне набавне цијене.

Залихе материјала за везане услуге се највећим дијелом односе на хардвере набављене за продају купцима у оквиру посебних продајних пакета.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вриједности залиха у случајевима када се оцијени да је потребно свести вриједност залиха на њихову нето продајну вриједност. За оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима врши се одговарајућа исправка вриједности, или се у цјелости отписују.

3.14. Резервисања

Резервисања се признају и врше када Друштво има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процијенити износ обавезе.

Резервисања се састоје од резервисања за судске спорове који се воде против Друштва, одређени дисконтовањем будућих новчаних токова који одражавају тренутно стање на тржишту и специфичних ризика који се односе на дату обавезу.

3.15. Бенефиције за запослене

а) Порези и доприноси за обезбјеђење социјалне сигурности запослених

У складу са домаћим прописима и усвојеном рачуноводственом политиком, Друштво је обавезно да уплаћује доприносе разним државним фондовима за социјалну заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених и на терет послодавца у износима који се обрачунавају примјеном специфичних, законом прописаних стопа. Друштво има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из бруто зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова. Доприноси на терет запослених и на терет послодавца евидентирају се на терет трошкова у периоду на који се односе.

б) Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда

Друштво је обавезно да запосленима, при одласку у пензију исплати отпремнину у висини три посљедње мјесечне нето плате остварене од стране запосленог. Поред тога, Друштво је у обавези да исплаћује и јубиларне награде у висини између пола и једне и по просјечне мјесечне плате Друштва.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.15. Бенефиције за запослене (наставак)

в) *Обавезе по основу бонуса запосленима (варијабилни дио плате)*

На основу МРС 19 “Накнаде запосленима” захтијева се обрачун и укалкулисавање садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде.

На основу одлуке Генералног директора Друштва, утврђена је основица и начин обрачуна бонуса запосленима, као варијабилни дио плате. Бонус се остварује на основу реализованог учинка, праћеног на кварталном или годишњем нивоу и евидентира се као трошак личних примања и резервисање по наведеном основу у тренутку процјене да ће запослени остварити право на наведени бонус.

3.16. Извјештавање у сегменту

Друштво примјењује МСФИ 8 “Оперативни сегменти” који захтијева идентификовање оперативних сегмената на бази интерних извјештаја о компонентама Друштва који се редовно прегледају од стране руководиоца надлежних за доношење кључних одлука, а у циљу алокације адекватних ресурса наведеним сегментима, као и анализе њихових резултата. Информације о сегментима су анализиране на бази врста услуга које пружају оперативни дијелови Друштва (*Напомена 38*).

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ

Презентација неконсолидованих финансијских извјештаја захтијева од менаџмента коришћење најбољих могућих процјена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентоване вриједности средстава и обавеза и објелодањавање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања неконсолидованих финансијских извјештаја, као и прихода и расхода у току извјештајног периода. Ове процјене и претпоставке су засноване на историјским и осталим информацијама расположивим на дан састављања неконсолидованих финансијских извјештаја. Будући стварни резултати могу да се разликују од процијењених износа.

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвјесности при давању процјене на дан извјештаја о финансијском положају, које носе ризик са могућим исходом у материјално значајним корекцијама садашње вриједности средстава и обавеза у наредној финансијској години, представљене су у даљем тексту:

Процијењени корисни вијек некретнина, опреме и нематеријалне имовине

Одређивање корисног вијека некретнина, опреме и нематеријалних улагања је засновано на историјском искуству са сличним средствима, као и предвиђеним технолошким напретком и промјенама економских и индустријских фактора. Стопа амортизације која се примјењује на неко средство преиспитује се најмање на крају сваке пословне године и, ако постоје значајне промјене у очекиваној динамици трошења будућих економских користи које су садржане у средству, стопа амортизације се мијења како би се одразила промијењена динамика. Таква промјена се евидентира као промјена рачуноводствене процјене у складу са МРС/МСФИ. Менаџмент Друштва доставља, сваку промјену стопа амортизације за групу средстава Управном одбору Друштва на усвајање.

Услјед значајности сталних средстава у укупној активи Друштва, утицај сваке промјене у наведеним претпоставкама може бити материјално значајан на финансијски положај Друштва, као и на резултате његовог пословања. На примјер, уколико би Друштво скратило, односно продужило просјечан корисни вијек сталне имовине за 10%, то би у години која се завршава 31. децембра 2018. године резултовало у додатном, односно мањем трошку амортизације за 9,873,728 Конвертибилних марака (упоредни податак у 2017. години 10,075,945 Конвертибилних марака).

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ (наставак)

Исправка вриједности потраживања

Приликом обрачуна исправке вриједности Друштво примјењује модел очекиваног кредитног губитка тако што разматра вјероватноћу настанка неизвршења обавезе друге уговорне стране током очекиваног уговореног рока трајања финансијске имовине. Друштво врши анализу потраживања груписаних на бази различитих карактеристика купаца и трендова историјских губитака (*Напомене 19, 20, и 21*).

Резервисања

Генерално, резервисања су у значајној мјери подложна процјенама. Друштво процјењује вјероватноћу да се нежељени случајеви могу догодити као резултат прошлих догађаја, и уколико је вјероватноћа већа од 50%, Друштво врши резервисање износа који је потребан да се измири обавеза. Иако Друштво поштује начело опрезности приликом процјене, с обзиром да постоји велика доза неизвјесности, у одређеним случајевима стварни резултати могу одступати од ових процјена (*Напомена 29*).

Приходи и расходи по основу међународног саобраћаја

Приходи (расходи) и потраживања (обавезе) који су произашли из потписаних споразума са ино операторима су приказани у приложеним финансијским извјештајима, и односе се на приходе и расходе од међународних долазних, односно одлазних позива остварених са земљама са којима је Друштво успоставило директан обрачун међународног телефонског саобраћаја.

Дио остварених прихода, односно расхода по наведеном основу, евидентиран је на основу процјене извршене у складу са интерним обрачунима оствареног саобраћаја (*Напомене 23 и 31*). Менаџмент сматра да су интерни обрачуни оствареног саобраћаја адекватни, и да одражавају стварно остварени међународни саобраћај у одговарајућем периоду.

Правична (фер) вриједност

Пословна политика Друштва је да објелодани информације о правичној вриједности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности.

У Републици Српској и Босни и Херцеговини не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вриједност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Уколико као доказ за фер вриједност није расположива котирана цијена на активном тржишту за исту имовину или обавезу користи се вриједност заснована на техникама процјене које користе податке са доступних тржишта.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ И УСЛУГА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи од продаје у земљи:		
Приходи од фиксне телефоније	69,434,971	77,522,927
Приходи од мобилне телефоније	192,886,749	196,649,011
Приходи од интегрисаних услуга	59,687,528	52,244,573
Приходи од интернета	20,918,259	21,370,876
Приходи од везаних услуга	39,457,220	38,375,136
Приходи од продаје робе	1,089,938	452,663
Укупно приходи од продаје у земљи	383,474,665	386,615,186
Приходи од међународног обрачуна	30,759,785	32,837,431
Укупно приходи од продаје робе и услуга	414,234,450	419,452,617

Приходи од продаје у иностранству највећим дијелом се односе на приходе остварене у Републици Србији.

6. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи од закупнина	2,296,874	2,113,290
Приходи од укидања разграниченог прихода донације - (Напомена 27)	12,367	93,658
Остали приходи	13,378,989	2,467,759
	15,688,230	4,674,707

Остали приходи се највећим дијелом односе на приходе од отписа обавеза из ранијег периода а за које је прошао рок застаре.

7. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, РОБЕ И ВЕЗАНИХ УСЛУГА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Материјал за везане услуге	48,975,471	48,354,777
Набавна вриједност продате робе	1,044,971	446,450
Електрична енергија	5,384,209	5,141,252
Гориво и мазиво	1,358,756	1,271,877
Остали трошкови материјала	2,207,531	2,426,024
	58,970,938	57,640,380

Трошкови материјала за везане услуге се односе на трошкове продатих хардвера у оквиру посебних продајних пакета.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
8. ТРОШКОВИ ЗАПОСЛЕНИХ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Нето зараде и накнаде запосленим	33,224,048	33,023,773
Порези и доприноси на зараде и накнаде зарада	28,094,381	27,412,433
Накнаде члановима Управног одбора и Одбора за ревизију	278,920	303,436
Отпремнине	840,573	750,116
Остала лична примања	10,183,629	9,368,984
	72,621,551	70,858,742

9. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Трошкови међународног обрачуна	29,415,992	29,996,233
Трошкови одржавања	19,796,818	17,697,118
Трошкови закупа земљишта и пословних простора	14,350,687	17,009,074
Трошкови рекламе и пропаганде	11,459,488	11,832,826
Накнада за емитовање садржаја	13,580,075	9,933,705
Остале производне услуге	17,577,771	19,594,710
	106,180,831	106,063,666

10. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Индиレクトни порези који не зависе од пословног резултата	3,731,572	3,586,690
Накнаде Регулаторној агенцији за комуникације	7,049,909	7,269,151
Губици од расходавања некретнина, опреме и нематеријалних улагања	630,835	527,499
Мањкови	18,276	34,471
Трошкови резервисања (Напомене 28 и 29)	759,790	508,320
Остали расходи	9,703,788	9,588,981
	21,894,170	21,515,112

Остали расходи се највећим дијелом односе на остале непроизводне услуге, трошкове административних такси и накнада за рад студентских и омладинских задруга.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
11. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи од камата		
- камате на депозите	671,711	1,115,721
- остале камате	897,914	1,146,320
	1,569,625	2,262,041
Остали финансијски приходи	129,596	247,472
Позитивне курсне разлике	255,285	584,458
Укупно финансијски приходи	1,954,506	3,093,971
Расходи камата		
- по основу кредитних уговора	(1,274,095)	(309,714)
- остале камате	(24,420)	(21,609)
	(1,298,515)	(331,323)
Негативне курсне разлике	(427,006)	(210,118)
Укупно финансијски расходи	(1,725,521)	(541,441)
Нето финансијски приходи	228,985	2,552,530

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
12. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

 У Конвертибилним маркама
 31. децембар 2018. и 31. децембар 2017. године

	GSM	UMTS	Остале	Остала	Капитализова	Нематеријалн	Укупно
	лиценца	лиценца	лиценце	нематеријална	ни уговорни	а улагања у	нематерија
				улагања	трошкови	припреми	лна
							улагања
Набавна вриједност							
Стање, 1. јануар 2017. године	117,182,447	23,296,086	8,013,963	64,764,476	-	26,142,522	239,399,494
Набавке у току године	-	-	207,299	1,259,228	-	2,062,969	3,529,496
Преноси	-	-	1,319,686	4,690,265	-	(6,009,951)	-
Активирања	-	-	-	614,221	-	(614,221)	-
Пренос са основних средстава	-	-	-	-	-	100,454	100,454
Остало	-	-	-	390,396	-	-	390,396
Стање, 31. децембар 2017. године	117,182,447	23,296,086	9,540,948	71,718,586	-	21,681,773	243,419,840
Стање, 1. јануар 2018. године	117,182,447	23,296,086	9,540,948	71,718,586	-	21,681,773	243,419,840
Набавке у току године	-	-	296,817	2,230,987	4,749,388	3,570,500	10,847,692
Активирања и преноси	-	-	993,635	1,545,678	-	(2,539,313)	-
Пренос са некретнина и опреме	-	-	-	-	-	47,163	47,163
Расходовања	-	-	(153,200)	(3,130,269)	-	-	(3,283,469)
Стање, 31. децембар 2018. године	117,182,447	23,296,086	10,678,200	72,364,982	4,749,388	22,760,123	251,031,226
Акумулирана исправка вриједности							
Стање, 1. јануар 2017. године	95,381,309	11,912,842	6,715,656	45,176,853	-	-	159,186,660
Амортизација за годину	7,816,069	1,553,849	662,768	8,102,481	-	-	18,135,167
Пренос са основних средстава	-	-	-	88,969	-	-	88,969
Остало	-	-	-	181,043	-	-	181,043
Стање, 31. децембар 2017. године	103,197,378	13,466,691	7,378,424	53,549,346	-	-	177,591,839
Стање, 1. јануар 2018. године	103,197,378	13,466,691	7,378,424	53,549,346	-	-	177,591,839
Амортизација за годину	7,816,069	1,553,849	1,007,170	7,796,200	1,348,858	-	19,522,146
Расходовања	-	-	(153,200)	(3,124,772)	-	-	(3,277,972)
Остало	-	-	-	-	114,619	-	114,619
Стање, 31. децембар 2018. године	111,013,447	15,020,540	8,232,394	58,220,774	1,463,477	-	193,950,632
Садашња вриједност							
31. децембар 2018. године	6,169,000	8,275,546	2,445,806	14,144,208	3,285,911	22,760,123	57,080,594
31. децембар 2017. године	13,985,069	9,829,395	2,162,524	18,169,240	-	21,681,773	65,828,001

GSM лиценца се односи на посебну Дозволу за пружање GSM услуга на територији Босне и Херцеговине, издату од стране Регулаторне агенције за комуникације Босне и Херцеговине ("РАК") на период од 15 година од дана додјеливања, почевши од 12. октобра 2004. године.

Друга значајна телекомуникациона лиценца се односи на лиценцу за Универзалне мобилне телекомуникацијске системе (UMTS лиценца). Наиме, дана 26. марта 2009. године РАК је издао Друштву Дозволу за пружање мобилних услуга на универзалним мобилним телекомуникационим системима (UMTS лиценца), која важи од 1. априла 2009. године до 1. априла 2024. године (15 година).

Остала нематеријална улагања највећим дијелом се односе на софтвере.

Капитализовани уговорни трошкови се односе на имовину која произилази из трошкова извршења или добијања уговора, а који се у складу са МСФИ 15 капитализују и признају у току просјечног трајања уговора са купцем. Капитализовани уговорни трошкови су амортизовани пропорционалном методом у току трајања претплатничког уговора (генерално до двије године) и то је период у којем се уговорне обавезе реализују према купцу. У години која се завршава 31. децембра 2018. године, износ трошка амортизације признатог по том основу износи 1,348,858 Конвертибилних марака. Нису идентификовани импаритетни губици на овој врсти имовине.

Нематеријална улагања у припреми највећим дијелом се односе на софтвере у припреми.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
13. НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА

 У Конвертибилним маркама
 31. децембар 2018. и 31. децембар 2017. године

	Земљиште	Инфраструктура	Улагања у туђа стална средства	Опрема	Основна средства у припреми	Укупно основна средства
Набавна вриједност						
Стање, 1. јануар 2017. године	1,538,276	661,951,543	3,623,090	668,021,737	98,523,487	1,433,658,133
Набавке у току године	-	1,347,149	162,174	4,629,635	67,704,001	73,842,959
Активирања и преноси	171,738	22,657,298	204,390	68,011,306	(91,044,732)	-
Преноси	-	920	-	(5,255)	-	(4,335)
Пренос на нематеријалну имовину	-	-	-	(88,969)	(11,485)	(100,454)
Расходовања	-	(40,655)	(1,114,719)	(30,220,366)	(178,742)	(31,554,482)
Мањак	-	(1,765)	-	(6,729)	(2,025)	(10,519)
Вишак	-	769,853	-	25,099	7,969	802,921
Демонтажа	-	-	-	(351,830)	193,763	(158,067)
Продаја	-	(309,158)	-	-	-	(309,158)
Пренос на средства намијењена продаји	-	-	-	(415,772)	(28,562)	(444,334)
Стање, 31. децембар 2017. године	1,710,014	686,375,185	2,874,935	709,598,856	75,163,674	1,475,722,664
Стање, 1. јануар 2018. године	1,710,014	686,375,185	2,874,935	709,598,856	75,163,674	1,475,722,664
Набавке у току године	10,296	66,568,358	107,339	3,048,441	72,228,443	141,962,877
Активирања и преноси	14,270	17,463,297	340,721	47,881,067	(65,699,355)	-
Преноси	-	-	-	(6,777)	-	(6,777)
Пренос са/на нематеријална улагања	-	-	-	93,832	(140,995)	(47,163)
Расходовања	-	(30,622)	(230,829)	(29,580,481)	(169,311)	(30,011,243)
Мањак	-	-	-	(9,165)	-	(9,165)
Вишак	-	786,951	-	-	-	786,951
Демонтажа	-	-	-	(702,857)	282,751	(420,106)
Продаја	-	(50,398)	-	-	-	(50,398)
Пренос на средства намијењена продаји	-	-	-	(589,008)	(36,519)	(625,527)
Донирана опрема	-	-	-	(45,000)	-	(45,000)
Остало	-	2,450	(3,390)	7,875	-	6,935
Стање, 31. децембар 2018. године	1,734,580	771,115,221	3,088,776	729,696,783	81,628,688	1,587,264,048
Акумулирана исправка вриједности						
Стање, 1. јануар 2017. године	-	470,302,792	2,986,723	459,413,920	-	932,703,435
Амортизација за годину	-	24,589,786	230,199	57,804,300	-	82,624,285
Расходовања	-	(38,427)	(1,114,719)	(29,882,563)	-	(31,035,709)
Мањак	-	(1,765)	-	(4,935)	-	(6,700)
Вишак	-	769,853	-	25,000	-	794,853
Демонтажа	-	-	-	(158,067)	-	(158,067)
Продаја	-	(169,432)	-	-	-	(169,432)
Пренос на средства намијењена продаји	-	-	-	(346,170)	-	(346,170)
Пренос на нематеријалну имовину	-	-	-	(88,969)	-	(88,969)
Преноси	-	48	-	(2,710)	-	(2,662)
Стање, 31. децембар 2017. године	-	495,452,855	2,102,203	486,759,806	-	984,314,864
Стање, 1. јануар 2018. године	-	495,452,855	2,102,203	486,759,806	-	984,314,864
Амортизација за годину	-	18,303,439	302,284	60,609,409	-	79,215,132
Расходовања	-	(14,040)	(230,829)	(29,156,752)	-	(29,401,621)
Мањак	-	-	-	(3,188)	-	(3,188)
Вишак	-	786,951	-	-	-	786,951
Демонтажа	-	-	-	(420,106)	-	(420,106)
Продаја	-	(15,709)	-	-	-	(15,709)
Пренос на средства намијењена продаји	-	-	-	(487,008)	-	(487,008)
Донирана опрема	-	-	-	(45,000)	-	(45,000)
Остало	-	-	(1,032)	2,521	-	1,489
Стање, 31. децембар 2018. године	-	514,513,496	2,172,626	517,259,682	-	1,033,945,804
Садашња вриједност						
31. децембар 2018. године	1,734,580	256,601,725	916,150	212,437,101	81,628,688	553,318,244
31. децембар 2017. године	1,710,014	190,922,330	772,732	222,839,050	75,163,674	491,407,800

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
13. НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА (наставак)

Основна средства у припреми на дан 31. децембра 2018. године се, углавном, односе на телекомуникациону опрему, која је набављена, али још није пуштена у функцију.

На дан 31. децембра 2018. године не постоје ограничења власништва над некретнинама и опремом Друштва. Уговорене, а нереализоване обавезе Друштва по основу улагања у некретнине и опрему на дан 31. децембра 2018. године износе укупно 58,150,603 Конвертибилне марке (31. децембар 2017. године: 41,020,686 Конвертибилних марака).

14. УЛАГАЊА У ЗАВИСНА ДРУШТВА

	Удио	У Конвертибилним маркама	
		31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
<i>Учешће у капиталу зависног друштва:</i>			
- Logosoft д.о.о. Сарајево	100%	27,357,514	27,357,514
- Mtel Austria GmbH, Беч	100%	17,670,924	14,737,179
		45,028,438	42,094,693

Logosoft д.о.о. Сарајево

Друштво је 2014. године стекло 65% удјела у друштву Logosoft д.о.о Сарајево. Током 2017. године Друштво је откупило и преосталих 35% удјела и тиме постало власник са 100% удјела.

Руководство Друштва је извршило анализу потенцијалног обезврјеђења (импаритета) наведеног улагања у зависно друштво на дан 31. децембра 2018. године, и то на бази анализе дисконтовања вриједности будућих новчаних токова, нивоа продаје оствареног текућим и планираним новим активностима зависног друштва, уштеда у наредном периоду, инвестиција и других пословних активности зависног друштва у наредним обрачунским периодима. На дан састављања ових неконсолидованих финансијских извјештаја не постоје индикације да су претпоставке кориштене у анализи неодрживе.

Mtel Austria GmbH, Беч, Република Аустрија

Дана 1. јула 2014. године, у регистру надлежног органа Републике Аустрије, извршен је упис и регистрација новооснованог привредног друштва Mtel Austria са сједиштем у Бечу. Mtel Austria је основано на неодређени период у циљу пружања телекомуникационих услуга са оснивачким капиталом у износу од 35,000 EUR (еквивалент 68,454 Конвертибилне марке).

Од дана оснивања до 31. децембра 2017. године, поред оснивачког капитала извршена је докапитализација, као и унос новчаних средстава у капиталне резерве привредног друштва Mtel Austria у укупном износу од 7,500,000 EUR (еквивалент 14,668,725 Конвертибилних марака).

Дана 20. априла 2018. године, Управни одбор Друштва је донио одлуку о одобравању уплате новчаних средстава Друштву Mtel Austria GmbH у укупном износу од 1,500,000 EUR (еквивалент 2,933,745 Конвертибилних марака). До дана састављања ових неконсолидованих финансијских извјештаја, укупан износ је исплаћен у двије транше што је Друштво Mtel Austria GmbH евидентирало као унос новчаних средстава у капиталне резерве.

Mtel Austria дјелује као MVNO (Mobile virtual network operator).

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
15. УЛАГАЊА У ПРИДРУЖЕНО ДРУШТВО

	Удио	У Конвертибилним маркама	
		31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
- Набавна вриједност улагања у МТЕЛ д.о.о. Подгорица	49%	74,563,739	74,563,739
		74,563,739	74,563,739

На дан 31. децембра 2018. године, Друштво има 49% удјела у друштву МТЕЛ д.о.о. Подгорица, Црна Гора, које се, такође, бави пружањем телекомуникационих услуга на територији Црне Горе.

Укупан улог у МТЕЛ д.о.о. Подгорица, након првобитно уговореног износа на име куповине 49% удјела извршене 1. фебруара 2010. године, докапитализације, као и осталих трошкова који су у директној вези са наведеном трансакцијом, те уносом неновчаног улога, укупно износи 74,563,739 Конвертибилних марака.

Друштво МТЕЛ д.о.о. Подгорица је саставило појединачне финансијске извјештаје за годину која се завршава 31. децембра 2018. године

Сумиране финансијске информације придруженог друштва МТЕЛ д.о.о. Подгорица презентоване у складу са МСФИ су дате у наставку:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Стална имовина	362,176,357	288,078,382
Обртна имовина	135,264,227	138,589,009
Текуће обавезе	181,916,548	148,100,458
Другорочне обавезе	158,508,455	188,833,305

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2018.	Година која се завршава 31. децембра 2017.
Приходи	143,178,466	135,112,587
Добитак из редовног пословања	18,538,137	15,403,669
Нето добитак године	13,141,926	10,917,404
Остали укупни резултат периода	-	-
Укупни свеобухватни резултат придруженог друштва	13,141,926	10,917,404
<i>Дивиденде примљене од придруженог друштва</i>	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
16. ОСТАЛА УЛАГАЊА

	Удио	У Конвертибилним маркама	
		31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
<i>Финансијска имовина која се мјери по фер вриједности кроз остали укупни резултат:</i>			
- Нова банка а.д. Бања Лука	0.02%	5,788	6,431
		5,788	6,431
<i>Финансијска имовина која се мјери по амортизованом трошку:</i>			
- Дугорочне обвезнице Републике Српске		54,157	64,815
- Центар за међународно право и међународну пословну сарадњу д.о.о. Бања Лука	22.97%	400	400
		54,557	65,215
		60,345	71,646

Акције Нове банке а.д. Бања Лука (чине 0.02% капитала банке) котирају на активном, али недовољно развијеном финансијском тржишту Републике Српске, и вредноване су по фер вриједности на датум извјештаја о финансијском положају гдје су промјене у фер вриједности исказане као добици/(губици) у оквиру извјештаја о осталом укупном резултату. Финансијска имовина која се мјери по амортизованом трошку се односи на обвезнице Републике Српске емитоване од стране Министарства финансија Републике Српске, а по основу плаћања дуга који буџетски корисници имају према Друштву. Обвезнице су издате са роком доспијећа од 15 година, почевши од 31. децембра 2007. године, уз *grace* период од 5 година са каматном стопом од 1.5% годишње, и вредноване су по амортизованој вриједности кориштењем ефективне каматне стопе.

17. ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА И КРЕДИТИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
<i>Дугорочни кредити запосленима</i>	99,440	120,823
<i>Минус: Дио дугорочних кредита који доспијева до једне године (напомена 22)</i>	(82,264)	(84,864)
<i>Укупно дугорочни кредити запосленима</i>	17,176	35,959
<i>Дугорочни кредити повезаним правним лицима</i>	2,495,626	-
<i>Минус: Дио дугорочних кредита који доспијева до једне године (напомена 22)</i>	(1,046,698)	-
<i>Укупно дугорочни кредити повезаним правним лицима</i>	1,448,928	-
<i>Остали дугорочни депозити и пласмани</i>	6,000,000	27,000,000
Укупно дугорочна потраживања и кредити	7,466,104	27,035,959
<i>Минус: Исправка вриједности</i>		
- исправка вриједности дугорочних кредита	(6,159)	(8,733)
	7,459,945	27,027,226

Остали дугорочни депозити се односе на дугорочне депозите Друштва код пословних банака у Босни и Херцеговини орочени по тржишним условима.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
18. ЗАЛИХЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Материјал	3,921,807	4,220,037
Роба	142,426	168,165
Материјал за везане услуге	9,020,068	11,286,237
Дати аванси за залихе	660,232	2,568,232
	13,744,533	18,242,671

Трошкови по основу расхода, односно отписа залиха у пословној 2018. години износили су 153,054 Конвертибилне марке (у пословној 2017. години: 87,144 Конвертибилне марке).

19. КУПЦИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
<i>Купци:</i>		
- повезана правна лица (<i>Напомена 34 (а)</i>)	6,873,126	6,042,160
- у земљи	112,118,213	110,445,434
- у иностранству	1,504,349	1,824,240
Бруто потраживања	120,495,688	118,311,834
<i>Минус: Исправка вриједности потраживања за очекиване кредитне губитке</i>	(56,490,222)	(54,292,527)
	64,005,466	64,019,307

Укупна бруто потраживања од купаца на дан 31. децембра 2018. године износе 120,495,688 Конвертибилних марака. Друштво је примјенило поједностављени приступ у признавању губитака за цјелокупни период трајања за потраживања од купаца и остала потраживања која не садрже значајну компоненту финансирања, груписањем различитих карактеристика купаца и трендова историјских губитака.

Укупна исправка вриједности потраживања на дан 31. децембра 2018. године износи 56,490,222 Конвертибилне марке и представља 46.88% укупне бруто вриједности потраживања од купаца. Промјене на рачунима исправки вриједности потраживања су приказане у *Напомени 21* уз неконсолидоване финансијске извјештаје.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
20. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Остала потраживања	1,669,934	1,724,316
<i>Минус: Исправка вриједности других потраживања</i>	(594,797)	(735,819)
	1,075,137	988,497

21. ИСПРАВКЕ ВРИЈЕДНОСТИ КРАТКОРОЧНИХ ПОТРАЖИВАЊА

	У Конвертибилним маркама 2018. и 2017. година		
	Купци (напомена 19)	Друга потраживања (напомена 20)	Укупно
<i>Стање, 1. јануар 2017. године</i>	52,772,304	723,773	53,496,077
Исправке у току године на терет резултата	2,899,005	121,408	3,020,413
Отпис потраживања	(1,487,393)	(751)	(1,488,144)
Остало	108,611	(108,611)	-
<i>Стање, 31. децембар 2017. године</i>	54,292,527	735,819	55,028,346
<i>Стање, 1. јануар 2018. године</i>	54,292,527	735,819	55,028,346
Исправке у току године на терет резултата (напомена 10)	3,506,417	40,225	3,546,642
Отпис потраживања	(1,387,566)	(102,403)	(1,489,969)
Остало	78,844	(78,844)	-
<i>Стање, 31. децембар 2018. године</i>	56,490,222	594,797	57,085,019

22. ДЕПОЗИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ЗА КРЕДИТЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Краткорочно орочени депозити	62,009,168	8,000,000
Кредити који доспијевају до једне године (напомена 17)	1,128,963	84,864
Остали краткорочни пласмани	90,000	3,325,626
	63,228,131	11,410,490

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
23. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обрачуната потраживања	3,209,640	6,121,985
Уговорна имовина	13,493,992	13,642,876
Унапријед плаћени трошкови	248,479	1,149,157
Обрачунате авансне фактуре за потребе обрачуна ПДВ-а	1,899,712	1,691,455
	18,851,823	22,605,473

Обрачуната потраживања се највећим дијелом, у износу од 1,669,508 Конвертибилних марака, односе на процјену међународног саобраћаја и *roaming*-а, која је извршена у складу са интерним обрачунима оствареног саобраћаја, односно обрачуном добијеним од клириншке куће, док се на обрачуната потраживања за процјену попушта по основу *roaming*-а које Друштво треба да прими по основу обрачунатог међународног саобраћаја са другим операторима односи износ од 1,446,694 Конвертибилне марке.

Уговорна имовина представља право Друштва на накнаду у замјену за робу или услуге које је Друштво пренијело купцу када је то право условљено другим факторима, осим протока времена (нпр. испорука других елемената уговора). Друштво признаје уговорну имовину углавном из уговора у којима се уређај испоручује у одређеном тренутку у пакету са услугама које се пружају током времена.

24. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Жиро рачуни	63,533,298	18,289,162
Девизни рачуни	6,116,275	5,596,149
Благајне	18,755	33,603
Готовински еквиваленти	100,000	100,000
	69,768,328	24,018,914

25. КАПИТАЛ
Акцијски капитал

Структура акцијског капитала Друштва (по Књизи акционара коју води Централни регистар хартија од вриједности Републике Српске а.д. Бања Лука) на дан 31. децембра 2018. и 31. децембра 2017. године је била сљедећа:

	31. децембар 2018.		31. децембар 2017.	
	У %	У %	У %	У %
Телеком Србија а.д. Београд, Србија	319,428,193	65.01	319,428,193	65.01
Пензијски резервни фонд РС а.д. Бања Лука	43,840,269	8.92	43,840,269	8.92
Фонд за реституцију РС а.д. Бања Лука	24,715,439	5.03	24,715,439	5.03
Duif Kristal invest a.d. – OMIF Future fund	15,624,294	3.23	16,215,283	3.30
Остали акционари	87,775,560	17.81	87,184,571	17.74
	491,383,755	100.00	491,383,755	100.00

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
25. КАПИТАЛ (наставак)
Акцијски капитал (наставак)

Основни капитал Друштва у износу од 491,383,755 Конвертибилних марака, у потпуности је уплаћен и подијељен на 491,383,755 обичних (редовних) акција, од којих је свака номиналне вриједности 1 Конвертибилну марку. Све акције су исте класе са истим правима, обичне и гласе на име. Свака акција даје право на један глас.

Акције Друштва котирају на Бањалучкој берзи хартија од вриједности у Републици Српској (активно, али недовољно развијено финансијско тржиште). Тржишна вриједност једне акције са стањем на дан 31. децембра 2018. године износи 0.83 Конвертибилне марке (31. децембар 2017. године: 1.06 Конвертибилних марака). Зарада и дивиденда по акцији је приказана у *Напомени 35* уз неконсолидоване финансијске извјештаје.

Законске резерве

Законске резерве на дан 31. децембра 2018. године у износу од 49,141,766 Конвертибилних марака представљају издвајања из расподјеле добитка у складу са чланом 231. Закона о привредним друштвима, и то најмање у висини 5% од добитка текуће године умањене за губитак претходне године, све док те резерве, заједно са резервама капитала, не достигну висину од најмање 10% основног капитала или Статутом одређени већи дио основног капитала.

Законске резерве користе се за покриће губитка, а ако прелазе износ од 10% основног капитала, или Статутом одређеног већег дијела основног капитала, могу се користити и за повећање основног капитала.

Остале резерве – резерве по основу инвестиционе обавезе

Остале резерве на дан 31. децембра 2018. године у износу од 97,791,500 Конвертибилних марака цјелокупно се односе на резерве формиране у току 2008. године, и то на основу уплаћене инвестиционе обавезе већинског власника („Телеком Србија“ а.д. Београд), као купца већинског пакета акција Друштва.

26. КАМАТОНОСНИ КРЕДИТИ И ТЕКУЋА ДОСПИЈЕЋА ДУГОРОЧНИХ ОБАВЕЗА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
а) Дугорочни кредити:		
- Новчани кредити	140,244,955	-
- Кредити за набавке опреме	47,537,130	54,903,237
	187,782,085	54,903,237
Укупно дугорочне обавезе	187,782,085	54,903,237
<i>Минус:</i> текуће доспијеће дугорочних обавеза:		
- дугорочни кредити	(28,773,808)	(23,559,751)
Укупно текуће доспијеће дугорочних обавеза	(28,773,808)	(23,559,751)
	159,008,277	31,343,486

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
26. КАМАТОНОСНИ КРЕДИТИ И ТЕКУЋА ДОСПИЈЕЋА ДУГОРОЧНИХ ОБАВЕЗА (наставак)

Просјечна каматна стопа на дугорочне кредите (новчане и кредите за набавке опреме) је у висини шестомјесечног EURIBOR-а увећаног за маржу у распону од 0.5% до 1.0% годишње (2017. године: шестомјесечни EURIBOR увећан за маржу у распону од 0.5% до 1.0% годишње). Каматна стопа за новчани кредит је у распону од 1.92% до 2.20%.

Уговорна валута за све кредите, осим кредита одобрених од Владе Краљевине Шпаније, новчаних кредита и добављача из земље, је EUR.

Друштво измирује све своје обавезе по кредитима у складу са уговореном динамиком, према утврђеним ануитетним плановима. Такође, Друштво поштује и све остале одредбе из уговора о кредитима и нема кршења било којих одредби уговора који би евентуално захтијевали пријевремену отплату обавеза.

Рочност доспијећа отплата дугорочних кредита:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Текућа доспијећа	28,773,808	23,559,751
Између једне и двије године	36,146,194	18,336,676
Између двије и три године	30,627,249	6,252,775
Између три и четири године	26,153,910	2,500,122
Између четири и пет година	25,799,436	1,628,815
Након пет година	40,281,488	2,625,098
Укупно дугорочни дио кредита	159,008,277	31,343,486
	187,782,085	54,903,237

27. РАЗГРАНИЧЕНИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Примљене донације	74,202	86,569
<i>Минус: Краткорочни дио разграниченог прихода</i>	(12,367)	(12,367)
	61,835	74,202

Кретања на разграниченим приходима у пословној 2018. и 2017. години су била сљедећа:

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2018.	Година која се завршава 31. децембра 2017.
<i>Стање, 1. јануар</i>	86,569	56,558
Примљене донације	-	123,669
Смањење у корист осталих прихода	(12,367)	(93,658)
<i>Стање, крај године</i>	74,202	86,569

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
28. БЕНЕФИЦИЈЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Бенефиције за запослене		
- дугорочни дио	6,144,678	6,005,986
- краткорочни дио	660,996	744,451
	6,805,674	6,750,437

Дугорочна резервисања за бенефиције за запослене са стањем на дан 31. децембра 2018. године у износу од 6,805,674 Конвертибилне марке се односе на дугорочна и краткорочна резервисања по основу обрачуна садашње вриједности акумулираних права запослених Друштва на отпремнине и јубиларне награде, у складу са МРС 19 "Бенефиције за запослене".

Трошкови везани за накнаде приликом одласка у пензију и јубиларне награде утврђују се коришћењем метода пројектованих јединица кредитирања, са актуарским одмјеравањем које се врши на дан извјештаја о финансијском положају.

У складу са наведеним, Друштво је ангажовало овлашћеног актуара да у име Друштва изврши обрачун садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде на дан 31. децембра 2018. године. Приликом обрачуна наведене садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде овлашћени актуар је користио следеће претпоставке: дисконтна стопа од 4.5% годишње, пројектовани раст зарада 1.3% годишње, пројектоване године радног стажа за одлазак у пензију 40 година за мушкарце и 35 година за жене, пројектована флукуација запослених на основу података о историјском кретању запослених у претходном периоду, званично објављене стопе морталитета из окружења, као и остали услови неопходни за остваривање права на отпремнину и јубиларну награду.

Број мјесечних зарада за јубиларне награде приказан је у табели:

Број година проведених у Друштву	Број зарада
10	0.5
20	1
30	1.5
40	0.5

Кретања на дугорочним обавезама за бенефиције за запослене у пословној 2018. и 2017. години су била следећа:

	Краткорочни дио		У Конвертибилним маркама Дугорочни дио	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Стање, 1. јануар	744,451	646,188	6,005,986	6,072,848
Резервисања у току године (Напомена 10)	(83,455)	98,263	743,869	394,866
Пренос/Донос на краткорочни дио	605,177	461,728	(605,177)	(461,728)
Исплате у току године	(605,177)	(461,728)	-	-
Стање, крај године	660,996	744,451	6,144,678	6,005,986

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
29. РЕЗЕРВИСАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2018.	Година која се завршава 31. децембар 2017.
<i>Стање, 1. јануар</i>	57,161	207,434
Резервисања за судске спорове	99,376	15,192
Укидање резервисања за судске спорове	(8,675)	(165,465)
<i>Стање, крај године</i>	147,862	57,161

30. ДОБАВЉАЧИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
<i>Добављачи:</i>		
- повезана правна лица (<i>Напомена 34(а)</i>)	4,028,127	5,535,664
- у земљи	35,381,134	39,005,122
- у иностранству	6,821,498	8,362,621
- за нефактурисане инвестиције и услуге	13,286,810	4,827,397
	59,517,569	57,730,804

Обавезе према добављачима су некаматносне. Друштво редовно измирује своје обавезе према добављачима. Друштво има политике управљања финансијским ризицима како би осигурало да се обавезе плаћају у уговореним роковима. Просјечан период плаћања обавеза према добављачима у години која се завршава 31. децембра 2018. године био је 69 дана (2017. година: 80 дана).

Старосна структура обавеза према добављачима у години која се завршава 31. децембра 2018. године и 31. децембра 2017. године је сљедећа:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
0-30 дана	45,464,168	42,156,078
31-60 дана	5,429,502	7,163,584
61-120 дана	6,170,420	5,681,281
121-180 дана	1,893,430	2,309,133
181-270 дана	-	198,806
271-360 дана	560,049	221,922
	59,517,569	57,730,804

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
31. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Разграничени приходи од продаје <i>prepaid</i> допуна	1,964,756	1,069,259
Обрачунате обавезе по основу међународног саобраћаја	7,251,538	15,352,780
Обрачунате обавезе по основу дистрибуције медијских садржаја	2,209,435	1,578,855
Обрачунате обавезе по основу осталих трошкова периода	7,754,503	6,526,194
Разграничене авансне фактуре за потребе обрачуна ПДВ-а	1,673,499	1,564,655
Остала пасивна временска разграничења	160,286	217,338
	21,014,017	26,309,081

Обрачунате обавезе по основу међународног саобраћаја које на дан 31. децембра 2018. године износе 7,251,538 Конвертибилних марака у највећем дијелу се односе на процјену попушта по основу роминга које Друштво треба да одобри по основу оствареног међународног саобраћаја са другим операторима, а за које још увијек није издата коначна фактура нити добијен обрачун од стране клириншке куће (*Напомена 3.1.5.*).

Обрачунате обавезе по основу осталих трошкова периода које на дан 31. децембра 2018. године износе 7,754,503 Конвертибилне марке, представљају трошкове периода за које постоје довољна сазнања о постојању и настанку истих, али до дана састављања неконсолидованих финансијских извјештаја, Друштво није примило коначну фактуру за примљене услуге или добра.

32. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Примљени аванси и пренаплате од купаца	2,048,081	1,603,955
Обавезе за порезе, царине и дажбине на терет трошкова	245,799	246,104
Обавезе за порез на додатну вриједност	3,174,755	1,261,223
Обавезе према запосленима	303	1,493
Друге обавезе	354,327	167,521
	5,823,265	3,280,296

33. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК
(а) Компоненте пореза на добитак

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра 2018.	2017.
Текући порески расход периода	6,529,928	6,638,402
Одложени порески расход - смањење одложених пореских средстава	237,656	129,063
Одложени порески расход - повећање одложених пореских обавеза	415,159	-
	7,182,743	6,767,465

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
33. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК (наставак)
(б) Усаглашавање пореза на добитак и производа резултата пословања прије опорезивања и прописане пореске стопе

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
<i>Добитак прије опорезивања</i>	68,200,255	66,822,089
Порез на добитак по стопи од 10%	6,820,026	6,682,209
<i>Усклађивања расхода/прихода:</i>		
- ефекат неопорезивих прихода	(18,373)	10,118
- ефекат непризнатих трошкова	(271,725)	(53,925)
- ефекат привремених разлика	652,815	129,063
<i>Порез на добитак</i>	7,182,743	6,767,465
<i>Ефективна пореска стопа за годину</i>	10.53%	10.13%

(в) Одложена пореска средства

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2018.	Година која се завршава 31. децембра 2017.
Привремене разлике:		
<i>Стање, 1. јануар</i>	506,297	635,360
Одложена пореска средства по основу вредновања некретнина и опреме за пореске сврхе	(237,656)	(129,063)
<i>Стање, крај године</i>	268,641	506,297

(г) Одложене пореске обавезе

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2018.	Година која се завршава 31. децембра 2017.
Привремене разлике:		
<i>Стање, 1. јануар</i>	-	-
Одложене пореске обавезе по основу вредновања некретнина и опреме за пореске сврхе	(415,159)	-
<i>Стање, крај године</i>	(415,159)	-

(д) Текуће пореске обавезе/потраживања

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Потраживања за преплаћени порез на добитак	-	780,876
Обавезе за текући порез на добитак	227,089	-
<i>Стање, крај године</i>	227,089	780,876

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
34. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ СТРАНАМА

Већински власник Друштва је друштво Телеком Србија а.д. Београд, чији је већински власник Република Србија. Сљедећа салда потраживања и обавеза су произашла из трансакција обављених са повезаним странама:

(а) ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
АКТИВА		
а) Потраживања од купаца:		
- Телеком Србија а.д. Београд	1,742,380	3,519,097
- МТЕЛ д.о.о. Подгорица	2,947,772	1,641,454
- Mtel Austria GmbH Беч	1,885,259	565,426
- Logosoft д.о.о. Сарајево	297,715	316,183
	6,873,126	6,042,160
б) Обрачунати, а нефактурисани приходи из међународног саобраћаја:		
- Телеком Србија а.д. Београд	1,003,714	1,828,231
- МТЕЛ д.о.о. Подгорица	187,709	188,632
- Mtel Austria GmbH Беч	5,820	8,632
- Logosoft д.о.о. Сарајево	24,620	11,000
	1,221,863	2,036,495
в) Дугорочни кредити:		
- Logosoft д.о.о. Сарајево	2,495,626	-
г) Краткорочни кредити:		
- Logosoft д.о.о. Сарајево	90,000	3,325,626
д) Остала краткорочна потраживања:		
- HD - WIN д.о.о. Београд	-	352
Укупно потраживања	10,680,616	11,404,633
ПАСИВА		
а) Обавезе према добављачима:		
- Телеком Србија а.д. Београд	(2,102,555)	(3,779,697)
- МТЕЛ д.о.о. Подгорица	(1,175,865)	(499,685)
- Mtel Austria GmbH Беч	(1,379)	(122)
- HD - WIN д.о.о. Београд	-	(114,416)
- Logosoft д.о.о. Сарајево	(638,410)	(1,018,036)
- GO4YU д.о.о. Београд	(12,126)	-
- МТЕЛ д.о.о. Подгорица - за нефактурисане набавке	(97,792)	-
- Телеком Србија а.д. Београд - за нефактурисане набавке	-	(123,708)
	(4,028,127)	(5,535,664)
б) Обрачунати (процијењени) трошкови:		
- Телеком Србија а.д. Београд	(1,986,987)	(678,366)
- МТЕЛ д.о.о. Подгорица	(613,428)	(283,375)
- HD - WIN д.о.о. Београд	(122,044)	(228,832)
- Mtel Austria GmbH Беч	(226,421)	(129)
- Logosoft д.о.о. Сарајево	(25,918)	(25,531)
- GO4YU д.о.о. Београд	(12,126)	(10,757)
	(2,986,924)	(1,226,990)
Укупно обавезе	(7,015,052)	(6,762,654)
Нето потраживања	3,665,564	4,641,979

Трансакције са повезаним лицима су вредноване под истим или сличним комерцијалним условима као и трансакције са другим правним лицима. На дан састављања ових неконсолидованих финансијских извјештаја, Друштво нема очекиваних кредитних губитака по основу којих би се извршила исправка вриједности потраживања од повезаних правних лица.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
34. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ СТРАНАМА (наставак)
(б) ИЗВЈЕШТАЈ О УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра 2018.	Година која се завршава 31. децембра 2017.
ПРИХОДИ		
а) Приходи од продаје услуга:		
- Телеком Србија а.д. Београд	18,284,970	15,663,918
- МТЕЛ д.о.о. Подгорица	2,986,616	2,986,606
- Mtel Austria GmbH Беч	540,388	308,913
- Logosoft д.о.о. Сарајево	1,890,749	1,338,425
	23,702,723	20,297,862
б) Приходи од продаје робе:		
- Mtel Austria GmbH Беч	577,959	-
- Logosoft д.о.о. Сарајево	132,086	143,356
	710,045	143,356
в) Остали приходи:		
- Телеком Србија а.д. Београд	26,990	52,268
- Mtel Austria GmbH Беч	66,752	-
- Logosoft д.о.о. Сарајево	26,502	25,785
	120,244	78,053
Укупно приходи	24,533,012	20,519,271
РАСХОДИ		
а) Трошкови међународног обрачуна		
- Телеком Србија а.д. Београд	(15,262,661)	(14,279,226)
- МТЕЛ д.о.о. Подгорица	(1,597,913)	(1,597,913)
- Mtel Austria GmbH Беч	(2,815)	(966)
- Logosoft д.о.о. Сарајево	(1,008,973)	(991,561)
	(17,872,362)	(16,869,666)
б) Трошкови одржавања		
- Телеком Србија а.д. Београд	(8,821)	(18,108)
- МТЕЛ д.о.о. Подгорица	(113,028)	(78,038)
- Logosoft д.о.о. Сарајево	(237,650)	(152,476)
	(359,499)	(248,622)
в) Трошкови накнада за емитовање садржаја		
- Телеком Србија а.д. Београд	(1,298,830)	(681,228)
- HD - WIN д.о.о. Београд	(1,464,525)	(1,372,993)
- GO4YU д.о.о. Београд	(145,514)	(73,344)
	(2,908,869)	(2,127,565)
г) Трошкови осталих производних услуга		
- Телеком Србија а.д. Београд	(1,444,238)	(1,358,140)
- HD - WIN д.о.о. Београд	-	(12,850)
- МТЕЛ д.о.о. Подгорица	(2,474)	(3,535)
- Logosoft д.о.о. Сарајево	(870,602)	(783,497)
	(2,317,314)	(2,158,022)
д) Трошкови продате робе		
- Logosoft д.о.о. Сарајево	(132,086)	(143,356)
- Mtel Austria GmbH Беч	(550,241)	-
	(682,327)	(143,356)
Укупно расходи	(24,140,371)	(21,547,231)
Нето приходи/(расходи)	392,641	(1,027,960)

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
34. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ СТРАНАМА (наставак)
(6) ИЗВЈЕШТАЈ О УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ (наставак)

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2018.	2017.
Краткорочна примања кључног руководећег особља:		
- Извршни одбор	(674,094)	(677,965)
- Управни одбор	(268,288)	(296,064)
- Одбор за ревизију	(76,235)	(88,816)
	(1,018,617)	(1,062,845)

Кључно руководеће особље не прима накнаде за додатне дугорочне бенефиције, односно бенефиције по престанку запослења, осим бенефиција објелодањених у Напомени 3.15.

35. ЗАРАДА И ДИВИДЕНДА ПО АКЦИЈИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2018.	2017.
Нето добитак за годину	61,017,512	60,054,624
Просјечан пондерисан број издатих акција	491,383,755	491,383,755
Зарада по акцији (основна и разријеђена)	0.1242	0.1222

Дана 6. јуна 2018. године Скупштина акционара Друштва је донијела Одлуку о расподјели дијела добити из 2017. године, по којој је извршена расподјела добити власницима капитала, у складу са Статутом Друштва, у износу од 34,630,328 Конвертибилних марака (0.07047 Конвертибилних марака дивиденде по акцији). Поред наведеног, дана 7. децембра 2018. године Скупштина акционара Друштва је донијела и Одлуку о исплати привремене дивиденде, а у складу са Статутом Друштва, у износу од 22,571,691 Конвертибилну марку (0.04593 Конвертибилне марке по акцији).

Обавезе за преостале неисплаћене дивиденде акционарима на дан 31. децембра 2018. године износе 9,884,812 Конвертибилних марака (31. децембар 2017. године: 21,564,115 Конвертибилних марака).

36. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ
Судски спорови

Друштво се повремено јавља као тужена страна у споровима које физичка и правна лица воде против Друштва. Процијењене потенцијалне обавезе Друштва по судским споровима у којима је Друштво тужена страна на дан 31. децембра 2018. године износе укупно 117,634,655 Конвертибилних марака, не укључујући ефекте потенцијалних затезних камата и трошкова судских спорова. Најзначајнији спорови су они у којима се као тужиоци јављају Блицнет д.о.о. Бања Лука у износу од 41.5 милиона Конвертибилних марака, и *Crumb group* д.о.о. Бијељина у износу од 42 милиона Конвертибилних марака. Управа Друштва користи правне савјете за горе наведене спорове, на основу којих вјерује да је вјероватноћа негативног исхода по Друштво мала, с обзиром на чињеницу да не постоји ваљан правни основ за наведене спорове.

На дан издавања ових финансијских извјештаја, судски поступак покренут од стране Блицнет д.о.о. Бања Лука је окончан, без финансијских посљедица за Друштво.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
36. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Увјерење о неоснованости тужбених захтијева усмјерених против Друштва, Управа темељи на чињеницама да су у свим случајевима надлежни органи, у законом предвиђеном поступку, већ утврдили да противправности на страни Друштва није било. Управа, даље, не очекује да ће коначан исход наведених спорова значајно угрозити материјално-финансијско пословање Друштва. На основу наведених чињеница Друштво није евидентирало резервисања по основу датих спорова, нити сматра да су даља објелодањивања неопходна.

Као што је објелодањено у *Напомени 29* уз финансијске извештаје, на дан 31. децембра 2018. године Друштво је формирало резервисања за потенцијалне губитке који могу проистећи из судских спорова у укупном износу од 147,862 Конвертибилне марке. Руководство Друштва процјењује да неће настати материјално значајни губици по основу исхода преосталих судских спорова у току, изнад износа за који је извршено резервисање.

37. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ
37.1. Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Друштво задржи способност да настави са својим пословањем у неограниченом периоду у предвидивој будућности, како би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала, а акционарима обезбиједи дивиденде. Друштво прати капитал на основу коефицијента задужености.

Менаџмент Друштва прегледа структуру капитала по потреби. На основу тог прегледа Друштво уравнотежава структуру капитала преко нових дугорочних инвестиција, као и узимања нових кредита или откупа постојећих. Цјелокупна стратегија Друштва за управљање капиталом је непромијењена.

37.1.1. Рацио укупне задужености према капиталу

Показатељи задужености Друштва са стањем на крају били су сљедећи:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2018.	2017.
Задуженост (а)	187,782,085	54,903,237
Готовина и готовински еквиваленти	(69,768,328)	(24,018,914)
Нето задуженост	118,013,757	30,884,323
Капитал (б)	676,761,630	672,946,780
<i>Рацио укупног дуговања према капиталу</i>	17.44%	4.59%

- (а) Задуженост се односи на дугорочне кредитне обавезе, као и текућа доспијећа дугорочних кредитних обавеза.
- (б) Капитал укључује акцијски капитал, резерве, нераспоређени добитак и губитке од финансијске имовине мјерене по фер вриједности кроз остали укупни резултат.

37.1.2. Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Значајне рачуноводствене политике и усвојена начела, укључујући критеријум за признавање, основе мјерења и основе признавања прихода и расхода за сваку категорију финансијске имовине, финансијских обавеза и капитала, детаљније су објашњене у *Напомени 3* уз неконсолидоване финансијске извештаје.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
37. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)
37.2. Категорије финансијских инструмената

Као што је објелодањено у Напомени 2 ових неконсолидованих финансијских извјештаја од 01. јануара 2018. године, Друштво примјењује МСФИ 9 Финансијски инструменти, који замјењује МРС 39 Финансијски инструменти: признавање и одмјеравање.

У сљедећој табели су приказане категорије финансијских инструмената према МСФИ 9, у поређењу са категоризацијом која је била у примјени у складу са МРС 39:

Финансијски инструменти	Категорије финансијских инструмената		У Конвертибилним маркама на дан 31. децембар 2017. године	У Конвертибилним маркама на дан 1. јануар 2018. године
	МРС 39	МСФИ 9	МРС 39	МСФИ 9
Финансијска имовина		Финансијска имовина која се накнадно мјери по амортизовано м трошку		
Готовина и готовински еквиваленти	Кредити и потраживања	Финансијска имовина која се накнадно мјери по амортизовано м трошку	24,018,914	24,018,914
Кредити и потраживања	Кредити и потраживања	Финансијска имовина која се накнадно мјери по амортизовано м трошку	103,413,241	103,413,241
Остала улагања				
- Финансијска имовина која се накнадно мјери по амортизованом трошку	Финансијска имовина која се држи до доспјећа	Финансијска имовина која се накнадно мјери по амортизовано м трошку фер вриједност кроз остали укупан резултат	64,815	64,815
- фер вриједност кроз остали укупан резултат	ХоВ расположиве за продају		6,831	6,831
			127,503,801	127,503,801
Финансијске обавезе по амортизованом трошку	Финансијске обавезе по амортизованом трошку	Финансијске обавезе по амортизовано м трошку	112,707,510	112,707,510

Категорије финансијских инструмената на дан 31. децембра 2018. и 1. јануар 2018. године су приказане у наредној табели:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2018.	1. јануар 2018.
Финансијска имовина		
Финансијска имовина чија се фер вриједност накнадно мјери по амортизованом трошку	205,591,563	127,496,970
Финансијска имовина чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат	5,788	6,831
	205,597,351	127,503,801
Финансијске обавезе по амортизованој вриједности	257,249,425	134,271,625

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
37. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)
37.3. Циљеви управљања финансијским ризицима

У свом редовном пословању, Друштво је, у различитом обиму, изложено одређеним финансијским ризицима, и то: тржишном ризику (који обухвата ризик од промјене курса страних валута, ризик од промјене каматних стопа и ризик од промјене цијена), ризику ликвидности и кредитном ризику. Управљање ризицима у Друштву је усмјерено на минимизирање потенцијалних негативних утицаја на финансијско стање и пословање Друштва у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта. Управљање ризицима дефинисано је рачуноводственим политикама Друштва.

У пословној 2018. години Друштво није ступало у трансакције са изведеним финансијским инструментима (дериватима), као што су свопови каматних стопа или форварди.

(1) Тржишни ризик
(а) Ризик од промјене курса страних валута

Иако дио својих трансакција Друштво обавља у страним валутама, менаџмент Друштва сматра да Друштво није значајно изложено ризику од промјене курса страних валута приликом пословања у земљи и иностранству, јер углавном обавља своје пословне трансакције у локалној валути (Конвертибилна марка), као и у EUR за који је Конвертибилна марка везана фиксним валутним курсом (1 EUR = 1.95583 Конвертибилне марке).

У складу са наведеним, менаџмент Друштва није вршио анализу осјетљивости на промјене курса страних валута, изузев за промјене USD јер има одређене обавезе у тој страниј валути.

Књиговодствена вриједност финансијске имовине и обавеза Друштва у страним валутама на дан извјештавања је сљедећа:

	Имовина		У Конвертибилним маркама Обавезе	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
	EUR	12,800,772	12,452,479	137,843,439
USD	566,435	467,308	3,306,165	3,290,178
CHF	2,075	1,419	1,476	-
GBP	2,186	1,484	-	1,082
HRK	1,028	-	6,550	913
RSD	4,311	1,155	3,674	-
	13,376,807	12,923,845	141,161,304	62,429,015

Анализа осјетљивости

Анализа осјетљивости на промјене курса страних валута је урађена највећим дијелом на USD, и одређена на основу изложености ризику промјене курса страних валута на крају извјештајног периода.

Уколико би се курс страних валута повећао/смањио за 10%, нето добитак Друштва за пословну 2018. годину био би мањи/већи за износ од 17,172 Конвертибилне марке (у пословној 2017. години: 37,434 Конвертибилне марке).

(б) Ризик од промјене каматних стопа

Друштво је изложено разним ризицима који, кроз ефекте промјена висине тржишних каматних стопа, дјелују на његов финансијски положај и токове готовине. С обзиром да Друштво нема значајну каматносноу имовину, приходи Друштва су у значајној мјери независни од промјене тржишних каматних стопа.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године

37. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

37.3. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)

(1) Тржишни ризик (наставак)

(б) Ризик од промјене каматних стопа (наставак)

Ризик Друштва од промјена каматних стопа проистиче првенствено из обавеза по основу примљених дугорочних кредита од добављача. Кредити примљени по промјењивим каматним стопама излажу Друштво каматном ризику токова готовине, док кредити примљени по фиксним каматним стопама излажу Друштво ризику промјене фер вриједности каматних стопа.

Током године која се завршава 31. децембра 2018. године, највећи дио обавеза по кредитима био је са варијабилном каматном стопом, која је везана за EURIBOR. Обавезе по кредитима са промјењивим каматним стопама су највећим дијелом у иностраној валути (EUR).

Друштво врши анализу изложености ризику од промјене каматних стопа на динамичкој основи узимајући у обзир алтернативне изворе финансирања и рефинансирања, прије свега за дугорочне обавезе, јер оне представљају најзначајнију каматносно позицију.

Друштво још увијек не врши своп промјењиве за фиксну каматну стопу или обрнуто, али предузима одговарајуће мјере ради обезбјеђења кредита од банака под повољнијим условима.

Анализа осјетљивости

Анализа осјетљивости на промјене каматних стопа је одређена на основу изложености каматних стопа недеривативних инструмената на крају извјештајног периода. За промјењиве каматне стопе обавеза, анализа је припремљена под претпоставком да је неизмирени износ обавеза на крају извјештајног периода био неизмирен у току цијелог извјештајног периода.

У случају да је каматна стопа на обавезе по новчаним и робним кредитима у току извјештајног периода била већа/мања за 10%, уз остале непромијењене варијабле, нето добитак Друштва за пословну 2018. годину био би мањи/већи за износ од 127,410 Конвертибилних марака (у пословној 2017. години: 30,971 Конвертибилну марку) као резултат већег/мањег расхода камата.

(в) Ризик од промјене цијена капитала

Током извјештајног периода 2018. године, Друштво је изложено одређеном ризику од промјена цијена власничких хартија од вриједности. Наведена улагања се држе више за стратегијске сврхе, него за сврхе дневног трговања, и њима се активно не тргује.

(2) Ризик ликвидности

Управљање ликвидношћу је централизовано на нивоу Друштва. За управљање ризиком ликвидности одговоран је менаџмент Друштва који је успоставио одређене процедуре у вези са дугорочним и краткорочним управљањем ризиком ликвидности.

Друштво својом имовином и обавезама управља на начин који му обезбјеђује да у сваком тренутку испуњава све своје обавезе.

Друштво располаже довољним износом високо ликвидних средстава (готовина и готовински еквиваленти), као и континуираним приливом новчаних средстава од реализације услуга који омогућава да своје обавезе измирује у року доспијећа.

Друштво не користи финансијске деривате.

У циљу управљања ризиком ликвидности, Друштво је усвојило финансијске политике којима је дефинисана дисперзија у нивоима одлучивања приликом набавке одређених добара/услуга. Ова дисперзија је обезбијеђена утврђивањем лимита до којих поједина лица или органи у Друштву одлучују о некој набавци.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
37. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)
37.3. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)
(2) Ризик ликвидности (наставак)

Рочност доспијећа финансијске имовине и обавеза Друштва на дан 31. децембра 2018. и 31. децембра 2017. године:

Финансијска имовина	У Конвертибилним маркама					
	До 3 мјесеца	3-12 мјесеци	1-2 године	2-5 година	преко 5 година	Укупно
31. децембар 2018.						
Без камата						
-Кредити и потраживања (укључујући готовину и готовинске еквиваленте)	134,937,696	1,046,698	1,448,928	-	-	137,433,322
	134,937,696	1,046,698	1,448,928	-	-	137,433,322
Са фиксном каматном стопом						
-Фер вриједност по амортизованом трошку	208,839	62,533,774	157,882	6,288,771	-	69,189,266
Укупно	135,146,535	63,580,472	1,606,810	6,288,771	-	206,622,588
31. децембар 2017.						
Без камата						
-Кредити и потраживања (укључујући готовину и готовинске еквиваленте)	92,299,896	-	-	-	-	92,299,896
	92,299,896	-	-	-	-	92,299,896
Са фиксном каматном стопом						
-Фер вриједност по амортизованом трошку	5,260,946	3,584,736	18,540,906	9,115,550	10,660	36,512,798
Укупно	97,560,842	3,584,736	18,540,906	9,115,550	10,660	128,812,694
Финансијске обавезе						
31. децембар 2018.						
Остале обавезе по амортизованом трошку						
-Без камата	64,288,779	5,178,561	-	-	-	69,467,340
-Инструменти по варијабилној каматној стопи	7,475,855	21,395,733	36,344,220	83,033,011	40,502,170	188,750,989
Укупно	71,764,633	26,574,294	36,344,220	83,033,011	40,502,170	258,218,329
31. децембар 2017.						
Остале обавезе по амортизованом трошку						
-Без камата	74,419,670	4,948,718	-	-	-	79,368,388
-Инструменти по варијабилној каматној стопи	6,719,784	16,935,158	18,458,604	10,450,745	2,642,551	55,206,842
Укупно	81,139,454	21,883,876	18,458,604	10,450,745	2,642,551	134,575,230

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године

37. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

37.2. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)

(2) Ризик ликвидности (наставак)

Преглед доспијећа финансијских инструмената (имовине и обавеза) је направљен на основу недисконтованих новчаних токова финансијске имовине и обавеза, укључујући и камате на ту имовину које ће бити зарађене (осим на средства за која Друштво очекује да ће се новчани ток појавити у другом периоду), односно на основу најранијег датума када се од Друштва може тражити да плати насталу обавезу.

Износи укључени у претходне табеле за финансијске инструменте (имовину и обавезе) по варијабилним каматним стопама могу бити предмет промјене уколико се промјене у варијабилним каматним стопама буду разликовале од процијењених каматних стопа утврђених на крају извјештајног периода.

(3) Кредитни ризик

Кредитни ризик се односи на ризик да друга страна неће испунити своје уговорне обавезе према Друштву, што ће резултовати финансијским губитком Друштва. Друштво је усвојило политике у вези са праћењем кредитне способности партнера, као и захтијевања одређених обезбјеђења (колатерала), у случајевима гдје је то могуће, а у циљу смањивања ризика од потенцијалних финансијских губитака насталих неиспуњавањем одређених уговорних обавеза.

Кредитни ризик настаје код потраживања од правних и физичких лица, готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, као и преузетих обавеза.

Друштво је изложено кредитном ризику у ограниченој мјери. Обезбјеђење од кредитног ризика успостављено је предузимањем одређених мјера и активности на нивоу Друштва. У случају неблагоприятног измиривања обавеза корисника услуга према Друштву, истима се онемогућава даље коришћење услуга.

Поред тога, Друштво нема значајну концентрацију кредитног ризика у вези са потраживањима, јер има велики број међусобно неповезаних купаца са појединачно малим износима дуговања. Поред онемогућавања даљег коришћења услуга, користе се и сљедећи механизми наплате: репрограмирање дуга, компензације са правним лицима, утужења, вансудска поравнања и остало.

Наплата кредита датих запосленима у Друштву се обезбјеђује кроз административне забране, односно умањење плата за адекватан износ рата, док запослени који напуштају Друштво, уговором регулишу начин исплате преосталог дијела износа кредита у тренутку одласка из Друштва.

У циљу минимизирања кредитног ризика, Друштво је развило и одржавало оцјену кредитног ризика Друштва како би категоризовало изложености према степену ризика неиспуњавања обавеза. Информације о кредитном рејтингу пружају доступне независне рејтинг агенције, у случају да нису доступне, Друштво користи друге јавно доступне финансијске информације и властите податке о трговању Друштва како би оцјенило своје главне купце и остале дужнике. Изложеност Друштва и кредитни рејтинг својих уговорених страна се континуирано прате и укупна вриједност закључених трансакција се шири међу одобреним партнерима.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
37. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)
37.2. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)
(3) Кредитни ризик (наставак)

Тренутни оквир за оцјену кредитног ризика Друштва састоји се од сљедећих категорија:

Категорије	Опис	Основе за признавање очекиваних кредитних губитака
Приходуюћи	Уговорена страна има низак ризик од неиспуњавања обавеза и нема доспјеле износе	12-мјесечни очекивани кредитни губици
Сумњива	Износ је у кашњењу >30 дана или је дошло до значајног повећања кредитног ризика од почетног признавања	Животни вијек очекиваног кредитног губитка – без исправке
Неиспуњење обавезе	Износ је у кашњењу >60 дана или постоје докази који указују на то да је имовину потребно умањити	Животни вијек очекиваног кредитног губитка – са исправком
Отпис	Постоје докази који указују да је дужник у озбиљним финансијским потешкоћама и да Група нема реалне изгледе за опоравак	Отписани износ

Табеле у наставку приказују кредитни квалитет финансијских средстава Друштва, уговорених средстава и уговора о финансијским гаранцијама, као и максималну изложеност Друштва кредитном ризику према оцјенама за кредитни ризик.

31. децембар 2018.	Нота	Екстерна класификација	Интерна класификација	12-мјесечни или очекивани животни вијек кредитног губитка?	Бруто износ	Исправка вриједности	Нето износ
Дати кредити и пласмани	17	Н/П	Приходуюћи и неприходуюћи	Животни вијек	70,694,234	6,159	70,688,075
Потраживања	19	Н/П	Приходуюћи и неприходуюћи	Животни вијек	120,495,688	56,490,222	64,005,466
Остала потраживања	20	Н/П	Приходуюћи и неприходуюћи		1,669,934	594,797	1,075,137
Готовина и готовински еквиваленти	24	Н/П	Приходуюћи		69,768,328	-	69,768,328
Финансијска средства која се накнадно вреднују по амортизованој вриједности	16	Н/П	Приходуюћи		54,557	-	54,557
Фер вриједност кроз осталу свеобухватну добит	16	Н/П	Приходуюћи		26,600	20,812	5,788
					262,709,341	57,111,990	205,597,351

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
37. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)
37.2. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)
(4) Фер вриједност

Фер вриједност финансијских средстава која нису вреднована по фер вриједностима

Изузев као што је наведено у наредној табели, менаџмент Друштва сматра да књиговодствена вриједност финансијских средстава и финансијских обавеза, признатих у приложеним неконсолидованим финансијским извјештајима, апроксимира њиховој фер вриједности.

	31. децембар 2018.		31. децембар 2017.	
	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
<i>Финансијска имовина:</i>				
Финансијска имовина чија се фер вриједност мјери по амортизованом трошку	54,157	50,003	64,815	51,268
Укупно	54,157	50,003	64,815	51,268

Претпоставке које су коришћене за процјену тренутне тржишне вриједности финансијских средстава/обавеза су сљедеће:

- За краткорочне пласмане, позајмице и обавезе, књиговодствена вриједност је приближна фер вриједности због њиховог кратког рока доспијећа.
- За дугорочне пласмане и обавезе за израчунавање фер вриједности користи се метод дисконтовања будућих новчаних токова по тренутној тржишној каматној стопи, која је на располагању Друштву за сличне финансијске инструменте.
- За хартије од вриједности расположиве за продају којима се тргује на активном тржишту израчунавање фер вриједности се врши на основу тренутне тржишне вриједности наведених хартија од вриједности.

Наредна табела представља анализу финансијских инструмената који су вредновани након почетног признавања по фер вриједности груписане у нивое од 1 до 3 у зависности од степена могућности процјене фер вриједности.

- Ниво 1 одмјеравања фер вриједности произлази из котиране тржишне вриједности (некориговане) на активним тржиштима за идентичну имовину и обавезе.
- Ниво 2 одмјеравања фер вриједности произлази из улазних параметара, различитих од котиране тржишне вриједности обухваћене Нивоом 1, а које су видљиве из средстава или обавеза, директно (на примјер, цијена) или индиректно (на примјер, проистекло из цијене).
- Ниво 3 одмјеравања фер вриједности произлази из техника процјењивања које укључују улазне параметре за финансијска средства или обавезе, а који представљају податке који се не могу наћи на тржишту (неистражени улазни параметри).

	У Конвертибилним маркама			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
<i>Финансијска имовина:</i>				
Финансијска имовина чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат (<i>Напомена 16</i>)	5,788	-	-	5,788
Укупно	5,788	-	-	5,788

Укупни добици приказани у укупном осталом резултату се односе на финансијска средства чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат (Нова банка а.д. Бања Лука, *Напомена 16*).

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
38. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА
38.1. Информације о сегментима

На дан 31. децембра 2018. године, извјештајни сегменти Друштва, у складу са МСФИ 8, су сљедећи:

1. Фиксна телефонија и интернет,
2. Мобилна телефонија.

38.2. Приходи и резултати сегмената

Приходи и резултати сегмената за 2018. годину дати су у прегледу који слиједи:

	У Конвертибилним маркама		
	Фиксна телефонија и интернет	Мобилна телефонија	Укупно
31. децембар 2018. године			
Приходи од продаје робе и услуга	176,089,484	238,144,966	414,234,450
Остали пословни приходи	5,562,475	10,125,755	15,688,230
Интерни обрачун између сегмената	62,026,019	30,960,937	92,986,956
Укупно пословни приходи	243,677,978	279,231,658	522,909,636
Трошкови материјала, робе и везаних услуга	(12,737,962)	(46,232,976)	(58,970,938)
Трошкови запослених	(31,966,097)	(40,655,454)	(72,621,551)
Трошкови амортизације	(46,161,494)	(52,575,784)	(98,737,278)
Трошкови производних услуга	(54,313,887)	(51,866,944)	(106,180,831)
Остали пословни расходи	(8,218,411)	(17,222,401)	(25,440,812)
Интерни обрачун између сегмената	(30,960,937)	(62,026,019)	(92,986,956)
Укупно пословни расходи	(184,358,788)	(270,579,578)	(454,938,366)
Пословни добитак	59,319,190	8,652,080	67,971,270
Финансијски приходи	765,827	1,188,679	1,954,506
Финансијски расходи	(708,034)	(1,017,487)	(1,725,521)
Финансијски приходи, нето	57,793	171,192	228,985
Добитак прије опорезивања	59,376,983	8,823,272	68,200,255
Порез на добитак	(2,981,765)	(4,200,978)	(7,182,743)
Нето добитак године	56,395,218	4,622,294	61,017,512

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
38. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)

38.2. Приходи и резултати сегмената (наставак)

Приходи и резултати сегмената за 2017. годину дати су у прегледу који слиједи:

	У Конвертибилним маркама		
	Фиксна телефонија и интернет	Мобилна телефонија	Укупно
31. децембар 2017. године			
Приходи од продаје робе и услуга	177,068,673	242,383,944	419,452,617
Остали пословни приходи	772,742	3,901,965	4,674,707
Интерни обрачун између сегмената	54,250,476	32,706,349	86,956,825
Укупно пословни приходи	232,091,891	278,992,258	511,084,149
Трошкови материјала, робе и везаних услуга	(11,011,107)	(46,629,273)	(57,640,380)
Трошкови запослених	(29,881,716)	(40,977,026)	(70,858,742)
Трошкови амортизације	(49,547,051)	(51,212,401)	(100,759,452)
Трошкови производних услуга	(50,271,817)	(55,791,849)	(106,063,666)
Остали пословни расходи	(8,055,667)	(16,479,858)	(24,535,525)
Интерни обрачун између сегмената	(32,706,349)	(54,250,476)	(86,956,825)
Укупно пословни расходи	(181,473,707)	(265,340,883)	(446,814,590)
Пословни добитак	50,618,184	13,651,375	64,269,559
Финансијски приходи	1,240,259	1,853,712	3,093,971
Финансијски расходи	(173,942)	(367,499)	(541,441)
Финансијски приходи, нето	1,066,317	1,486,213	2,552,530
Добитак прије опорезивања	51,684,501	15,137,588	66,822,089
Порез на добитак	(3,052,492)	(3,714,973)	(6,767,465)
Нето добитак године	48,632,009	11,422,615	60,054,624

Приходи и резултати сегмената приказани у претходним табелама (за пословну 2018. и 2017. годину) представљају приходе генерисане од продаје екстерним купцима. Приходи између сегмената у току периода су елиминисани.

Рачуноводствене политике извјештајних сегмената су идентичне као и рачуноводствене политике Друштва описане у *Напомени 3*.

Добитак сегмента представља профит сваког сегмента, са укљученом алокацијом свих трошкова и то на бази прихода остварених од стране сваког сегмента посебно. То представља критеријум по којем се извјештава према руководиоцима надлежним за доношење кључних одлука, у циљу алокације адекватних ресурса сегментима, као и анализе њихових резултата.

Приходи Друштва од главних услуга су детаљно приказани у *Напомени 5* уз неконсолидоване финансијске извјештаје.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
38. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)
38.3. Капитална улагања сегмената

Капитална улагања сегмената у току године су сљедећа:

	У Конвертибилним маркама		
	Фиксна телефонија и интернет	Мобилна телефонија	Укупно
31. децембар 2018. године Капитална улагања (<i>Напомене 12 и 13</i>)	94,459,080	58,351,489	152,810,569
31. децембар 2017. године Капитална улагања (<i>Напомене 12 и 13</i>)	55,765,358	21,618,869	77,384,227

Капитална улагања обухватају набавке нематеријалних улагања, некретнина и опреме у току извјештајног периода.

39. ОПЕРАТИВНИ ЛИЗИНГ

Минимална закупнина призната као трошак у току године која се завршава 31. децембра 2018. године износи 14,350,687 Конвертибилних марака (упоредни период 2017. године: 17,009,074 Конвертибилне марке).

МСФИ 16 “Лизинг” који ступа на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године доноси велике промјене за закупце и имаће значајан ефекат на сваки ентитет који има материјално значајне износе тренутно обухваћене као оперативни закупци. Примјена новог стандарда имаће значајан утицај и на финансијске извештаје Друштва у периоду његове прве примјене (објелодањено у напомени 2.4. *Утицај и примјена нових и ревидованих МРС/МСФИ*).

40. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Република Српска и Босна и Херцеговина тренутно имају више закона који регулишу разне порезе уведене од стране надлежних органа. Порези који се плаћају укључују порез на додату вриједност, порез на добитак и порезе на плате (социјалне порезе), заједно са другим порезима. Поред тога, закони којима се регулишу ови порези нису били примјењивани дуже вријеме за разлику од развијенијих тржишних привреда, док су прописи којим се врши имплементација ових закона често нејасни или не постоје.

Сходно томе, у погледу питања везаних за пореске законе ограничен је број случајева који се могу користити као примјер. Често постоје разлике у мишљењу међу државним министарствима и организацијама везано за правну интерпретацију законских одредби што може довести до неизвјесности и сукоба интереса. Пореске пријаве, заједно са другим областима законског регулисања (на примјер, питања царина и девизне контроле) су предмет прегледа и контрола од више овлашћених органа којима је законом омогућено прописивање јако строгих казни и затезних камата.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године**40. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ (наставак)**

Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Друштва могу се разликовати од тумачења менаџмента. Као резултат изнесеног, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Друштву може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. У складу са Законом о Пореској управи Републике Српске, период застарјелости пореске обавезе је пет година.

То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од тренутка када је обавеза настала. Ове чињенице утичу да порески ризик у Републици Српској и Босни и Херцеговини буде значајнији од оног у земљама са развијенијим пореским системом. Поред наведеног, Друштво има значајне трансакције са повезаним правним лицима.

Иако менаџмент Друштва сматра да Друштво посједује довољну и адекватну пратећу документацију у вези са трансферним цијенама, постоји неизвјесност да се захтјеви и тумачења пореских и других органа разликују од тумачења менаџмента. Менаџмент Друштва сматра да евентуална различита тумачења неће имати материјално значајних посљедица по неконсолидоване финансијске извјештаје Друштва.

41. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА ИЗВЈЕШТАЈНОГ ПЕРИОДА

Дана 31. јануара 2019. године реализован је уговор о купопродаји и преносу удјела у друштву Блицнет д.о.о. Бања Лука на начин да је 100% удјела у Блицнет д.о.о. Бања Лука пренесено на Друштво. Такође, дана 6. фебруара 2019. године реализован је уговор о купопродаји и преносу удјела у друштву Телрад Нет д.о.о. Бијељина, на начин да је 100% удјела у Телрад Нет д.о.о. Бијељина пренесено на Друштво.

Пренос удјела са продавца на купца узрокује промјену власничке структуре на начин да се власништво над удјелом преноси на купца, чиме се купцу додјељују сва припадајућа права, обавезе и овлашћења која настају из удјела. На основу поменутих уговора, Друштво је стекло право да се региструје као власник удјела у надлежним судским регистрима, чиме постаје законски и стварни власник удјела и стиче сва права власника удјела у наведеним друштвима.

Дана 31. јануара 2019. године Окружни привредни суд у Бањој Луци издао је Рјешење којим је Друштво регистровано као власник 100% удјела у Блицнет д.о.о. Бања Лука, док је дана 6. фебруара 2019. године Окружни привредни суд у Бијељини издао Рјешење којим је Друштво регистровано као власник 100% у Телрад Нет д.о.о. Бијељина.

Укупна имовина аквизираних друштава на дан 31. децембра 2018. године износи 71,399,870 Конвертибилних марака, док укупне обавезе износе 11,325,110 Конвертибилних марака.

Обзиром да до дана одобравања финансијских извјештаја за објављивање, Друштво није у потпуности рачуноводствено обухватило наведене пословне промјене у складу са одредбама MSFI 3 „Пословне комбинације“ и у складу са напријед наведеним следећа обелодањивања се нису могла извршити:

- квалитативни опис фактора који сачињавају признати *goodwill*;
- фер вриједност укупне пренесене накнаде на датум стицања и фер вриједност сваке главне класе накнада на датум стицања;
- обелодањивања у вези споразума о потенцијалним накнадама и средства обештећења; и обелодањивања о стеченим потраживањима.

НАПОМЕНЕ УЗ НЕКОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2018. године

42. ТЕКУЋА ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ПОСЛОВАЊЕ ДРУШТВА

Као што се и очекивало, и у току извјештајног периода Друштво је било под одређеним утицајем погоршаних економских услова на тржишту Републике Српске и Босне и Херцеговине. Вјероватно је да ће Друштво и у наредном периоду, пословати у отежаним и неизвјесним привредним околностима, и то као посљедица слабљења општих економских активности у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

43. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примијењени за прерачун девизних позиција извјештаја о финансијском положају у Конвертибилне марке, за поједине главне валуте су били сљедећи:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2018.	2017.
Евро (EUR)	1.95583	1.95583
Динар (RSD)	0.01654	0.01651
Амерички долар (USD)	1.70755	1.63081
Швајцарски франак (CHF)	1.74208	1.67136